

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SEVŐBODA JÓZSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetés- és előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szerdán Kéziratok nem adnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyitertéri onkkek soronként 40 fill.-ért közöltnének. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak.
--	--	--	--	--

A helyzet.

A politikai életben ez a hét történelmi fontosságú volt.

Minden jellemvonás meg volt benne, ami egy eredményt, egy tettet nagygyávavathat.

Oly küzdelem végső jelenete járt előttem le a hó 18-án este 9 és 10 óra között a magyar parlament díszes palotájában, a milyen ritkítja párját.

Egy kitűzött cél eléréséért küzdött a kormányelnök és a szabadelvű párt, a cél elérését akarta meggátolni az ellenzék minden erejével.

Mind a két fél azzal a jelszóval vívta a harcot, hogy a magyar alkotmányt védi meg.

Egy fiatal ember összes tett erejével, egy hatalmas elme összes kiválóságaival, egy tette vágyó férfi önbizalmával lelkesítette, vezette csatára a vezér seregét az ellenzék egységes táborá ellen.

Ki kétkelhetett az eredményben, hogy gr. Tisza István azokkal a tehetségekkel, amelyeknek birtokában van, azzal a lelkesült párttal, mely hosszú idő óta annyi lelkesedést, oly elszántságot nem tanúsított, végre is diadalt fog aratni?

De az, hogy ezt a diadalt ily hamar kivívják, erre úgy lehet, csak a legbeavatottabbak gondoltak.

A harc célja nemes volt mindenestre; a magyar parlamentárizmusnak megmentése.

Hogy e célzt minő eszközökkel vívták ki, azt bíráltni lehet; de egyet ne felejtsünk, hogy aki a politikában nagy dolgokat akar keresztül vinni, annak az eszközökben csak bizonyos mértékig lehet válogatni.

Nem szabad kétkednünk, hogy a kormányelnök teljes jó hiszemtleget jelentette ki azt, hogy a házszabályokat olyanoknak nem tekintti, mint amelyek a többség akaratának érvényesítését gátolhatnák; tehát ő mindenek fölött a lényegre tekintette, t. i. a többség akaratát; mely előt a formának föltélenül engednie kell, mert a házszabály csak forma a tanácskozás formája, mely bizonyára nem azért alkotottat, hogy azoknak célzatos kihasználása által a kisebbség a háztanácskozásait megakasztthassa, hanem éppen azért, hogy a tanácskozások számára a rendet biztosítsa, a hogy a ház többségének, akaratának helyes irányban való kiképződését elősegítse.

De bármiként álljon a dolog, értsünk egyet a többséggel, vagy ne, helyescljünk a mostani tagadhatatlanul nehéz viszonyok előidézését vagy gáncsoljuk, egy bizonyos, hogy mindennek oka a cél nélkül, a végtelenül túlhajtott obstrukcióban keresendő.

Egy évtizeddel ezelőtt az obstrukcióhoz csak a legvégső esetben nyult az ellenzék.

Hiszen maga az obstrukció semmi más, mint parlamenti anarchia, mint a parlamentárizmusnak lényegéből való kiforgatása, a habár nálunk kivételes államjogi helyzetünkkel fogva e fegyver is, mint egy esetleges ellenállási eszköz, rendkívüli esetekben igazolható lett volna is, de annak szinte rendszerként való kultiválása, hogy hova vezet, azt könnyű volt belátni a hogy visszahatást fog előidézni, könnyen meglehetett jósolni.

Ennek dacára elég dőre volt az ellenzék egyik része, azt a végleteleg forszírozni, azt ki tudja mi indokból to-

vább is folytatni, nem hallgatva a nemzet, nem az ellenzék jobbainak tanácsára, tiltakozó szavára.

Ezekben a tényezőkben kell keresni a mostani helyzet okozóit, ők idézték elő azt a megtorlást, amely most a szigorított házszabályokban jelentkezik, ők idézték elő azt a szilkságot, hogy a magyar államférfi, aki kormányozni akar, mert tud s mert hivatása van rá, kénytelen volt a többségi akaratot teljes mértékben érvényre juttatni a keresztül gázolni a lényeg kedvéért a formáságokon, még ha azt házszabályoknak nevezik is.

— Györffy Gyula összeférhetelensége. Vármegyénk egyik képviselője Györffy Gyula dr. ellen Herceg Ferenc orsz. képviselő bejelentést tett a képviselőház elnököhöz inkompatibilitás címén az 1901. évi XXIV. tcz. 13. szakasza alapján azért, hogy előleges megállapodásban kötelezte magát, hogy a vallás és tanulmányügyi alap tulajdonát képező Szemlak község határában fekvő már bérbeadott birtokot Szemlak község lakói részére megszerzi s az eredmény kieszközölése végett 8000 kor. költséget kötött ki.

— A politikai hétről. A szabadelvű pártunk ismeretes értekezlete után az események gyorsan követték egymást. Miután a kormányelnök föltárta párta előtt a helyzetet, a meggyőződést arról, hogy a szabadelvű párt föltélenül bízik benne és követi a harcba, a szerdai ülésen előterjesztette Dániel Gáborral azt az indítványt, mely lehetővé teszi, hogy a revízióról szóló indítványt a többség akkor szavazhassa meg, a mikor akarja. Ez a javaslat ideiglenes természetű és hatálya csupán a revízió javaslat letárgyalására fog szorítkozni. Határozati javaslat alakjában lett benyújtva s mivel a házszabályok módosítását tárgyalza s így csak a folyó javaslatok letárgyalása után lehetett volna tárgyalásához fogni, a kormány összes ezelőtt benyújtott javaslatait visszavonta. E javaslat az ellenzék részéről a kíméletlenségig menő harcot provokált. Ertvő Károly, majd a esütörtöki ülésben

Polonyi vitték a szót, később pedig a zártülések taktikájához folyamodtak. Mindez azonban nem volt alkalmas arra, hogy a többség előhaladását meggátolja: sőt a kormány a parallel ülésekkel felelt. Erre viszont az Apponyi vezérlete alatt egyesült ellenzék mondogta ki a technikai obstrukciót Apponyi helyeslésével és hozzájárulásával, ki a képviselőházban is hatalmas szónoklatokat tartott a Dániel féle javaslat ellen. A kormányelnök azonban mindig résen volt s nem védkezett, hanem támadott, támadta az ellenzék, mely az obstrukcióval előidézte a mostani helyzetet. A szabadelvű párt pedig hűen kitartott vezére mellett s oly lelkesedéssel ünnepelte Tiszát, a milyenben kormányelnöknek aligha volt része. A ház tanácskozásai mind viharosabbak váltak, az ellenzék még a gyanúsításoktól sem riadt vissza. Hock ugyanis leleplezésekkal állott elő. A kormányelnököt Szilágyi és Bánffy ellen való intrikálásokkal vádolta az ellenzék tombolása közepette. A kormányelnök válasza azonban erre csak annyi volt, hogy szennyes forrásból eredő pletykára nem reflektál. Majd Mezős Béla az egész ellenzék nevében határozati javaslatot nyújtott be, melyben bizalmatlanságot szavaz az elnöknek. 18-án délután az ülést már a technikai obstrukció uralta. De ez uralom pünköszt királyság, mert meglehet, hogy ez az utolsó szereplése volt. A kormány és a többség ebben a házszabályrevízió szükségességének újabb bizonyítékát, a házszabályokkal való visszaélést látta. Apponyi beszélt a zártülésen, a ki után a kormányelnök válaszul azzal a lelkesedéssel, a melyet kitűzött feladata megkívánt. Rámutatott, hogy az obstrukció Ausztriából jött át, hogy ez egyetlen palládiumunkat, a magyar nemzet életének egyetlen megnyilvánulását, a parlamentárizmust rombolja össze, s hogy ebből ki kell gyógyítani a formáságok feloldozása esetén is, hogy a lényeg meg lehessen menteni. S ekkor a többség az ellenzék óriási lármája közepette megszavazta a Dániel-féle javaslatot: a mi után nyomban királyi kéziratral berekesztették az országgyűlés harmadik szakát is. Így végződött a történelmi nevezetességű harc. Eredménye, hatása ma még be nem látható, mert az ellenzék nem nyugszik bele az eredménybe.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZAJA.

PIROSKA.

(Virágrege.)

Betegem kellett őriznem szobámat,
Az unalom lakott velem s a bánat;
Sohasem volt kinosabb életem,
Minden kis óra hónap volt nekem.
És akkor jött levele — édes álom!
„Gyógvjuljon föl, betegem, mindenáron!
Holnap várom.”

Hogy írni fog, őh, azt nem is reméltem,
És mennyi szép volt az édes levélben.
Mig illatos sornit olvasám,
Piros száj és kék szem mosolyga tám,
„Rosz gyermek, a multkor nem volt a bánat,
Ha most se jönne, kikap, jól vigyázzon!
Holnap várom.”

Melyik ruhát vegyem, a rózsaszint-e?
Vagy szebb a kék? Olyan szabásu szinte...
Apropos! Hélu ur, a szemtelen,
Remélem, hogy ott is nem lesz jelen?
Ilyen barátot, hogy tart ön, csodálom?
De hagyjuk ezt... megárolt volt ma álomom.
Holnap várom.

Most pá! Imára mék, a kis harang szól.
Üdvözlöm, édes beteg, számtalanszor!
Csókot ne kívánjon — kin az nekem!

Esküvőnkig kristály lesz életem,
Egy folt esett rajtam s örökre bánom:
Arcomat megeseholta volt a nyáron
Holnap várom.”

S szívem visszhangot vert minden sorára,
Óráltam, hogy meglátom nemsokára!
Nincs több ily erényes nő gondolóm,
Ilyet nekem rendelt az ég csupán
Mert a csókot, szép hölgyeim, a mondjuk,
Úgy é, mig jönnek esküvői órák
Megköstöljék?

De engem nem csókolt meg szép Piroskám,
Pedig mutkám volt... Haj, tíz éve most, lám!
S képzeljék csak, legény vagyok ma is,
S hogy miért? világos lesz mingyár az is.
Növelte humlokom az Úr szótn
S rózsáimat az idő régi volta
Letarolta.

Nem állhaték ellent a szép hívásnak,
Azt sem vártam be, amig jönne másnap;
Bár orvosom hangsúlyozá nagyon,
Haj lesz, ha a szobámat elhagyom;
Mentem, ha az lett volna is halálom,
Ily szépen senki sem hitt a világon:
Holnap várom.

Benyiték s ah! a hideg majd kirázott,
A Béla úr ölében zongorázott
Piroska... S vélik, eljűlt talán?

Nem!.. Hellyel kínál Bélu ezimborám,
S közömbösen mért végig ideálom
És szölt: „Ön tértveértett, jó barátom:
Holnap várom!”

Haj, régi histórián ez, nem újság!
Elmondám, mert van benne egy találság:
Ha holnapra hinak, kár menni ma,
Olyat láthatsz, mit nem láttál soha;
S egykönnyen nem segíthetsz nagy hibádon,
E két szó rontá össze házusságom:
Hol. ap várom.

ÖSSZEL.
Izta Csergő Gábor.
Elmerengve, borús szemmel
Nézem a búkketűt,
Sötét felhő raboritja
A gyászos szomszédút,
Lombtalan a koronája
Levele lehullott,
Ami nyári, csendes este
Oly lugyan susogott,
Háské fája megtörve nez
Lehullott mezére...
Szürsz ága sőhajtva szöl
S röpven a beszéde:
— Fázom nagyon. Nincs napsugár,
Elszállt csókos ajka,
Nem ölölget uranyfényű
Izzó, tüzes karja.

Szeliő sem száll ezüst éjjel
S nem ringat el lágyan
A csillagos, fény sugaras
Hideg éjszakában.

Kemény fűmön van egy sebhely,
Henykor úgy sajoj.
Jól emlékszem Nagyön rég volt.
Éles fejsze csapott.
Sötét este — titkon, lopva —
Hangtalanul, némán
Vitték át a legszebb ágam
Az elhervadt rónán.
Minek kellett? Keresztnék-e?
A hol ima szállhat...!
A nagy sirnál bús fejféának?
A hol jajszó támad...!
Egyszer aztön Ide hallszott...
Megremegtem bele.
Koronámnak legszebb ága
Bítofának kell-e?
Az aradi erős várbán
Nagy zokogás támadt.
Kivitték a vesztőhelyre
Mind a Tizenhármát..

Elhallgat az óriás búkk.
Harang kondul távol...
Eltakarja két szememet
A sötét könnytátyol.

Legujabb.

A „Csiki Lapok” eredeti távirata.

Budapest, nov. 22. d. u. 3 óra 15 perccor. Cskiszereda, nov. 22. d. u. 3 óra 10 perccor.

Kilépés a szabadalvópártból.

Gróf Károlyi Sándor és gróf Hadik Barkóczy Endre a tegnapi este bejelentették a szabadalvópártból való kilépésüket.

Minister tanács.

A tegnapi este minisztertanács volt, melyen a kabinet összes tagjai részt vettek.

Perczel levele válaszóhoz.

Perczel Dezód a képviselőház elnöke nyílt levelet intézett honyárái választóiban, melyben hosszasan foglalkozik a tarthatatlan parlamenti helyzettel.

Kijelenti, hogy a péntek esti ülésen ugyan megderítette a formát, de ezt csak azért tette, hogy megmutassa a lényegét és ezzel megzabálja a magyar parlamentet az anarchiától.

Nyugodt lelkiismerettel várja a választói ítéletét, mert a mit cselekedett nemzeti érdekekben tette.

A budapesti egyetemi ifjuság manifestuma.

A budapesti egyetemi ifjuság tegnap este egy függetlenségi napilap szerkesztőségében összegyűlékezett a elhatározta, hogy manifestumot szerkesztesse a csatlakozásra hívják fel az ország összes főiskoláinak ifjuságát.

Több függetlenségi képviselő meghívta gyűlésekre, akik az ifjuságot tüntetésre biztatták.

Gyűlés után az ifjak csakugyan a Kosuth-nóta éneklése közben a függetlenségi pártkör elé vonultak, de a rendőrség csakhamar szétkergette.

Lendvayné meghalt.

A budapesti nemzeti színház híres művésznője Lendvayné Tarsay Ilka ma reggel Budapesten meghalt.

A tanítás lélektani fokozatai.

Irta: KARÁCSONY JÓZSEF igazgató

Pár hónappal ezelőtt Vágvölgyi Béla tanítóképzői tanár egy nagyfotosszerű könyvet adott ki. Címe ez: A Tanítás Fokozatainak Előlétele és Gyakorlata. A tanítókra nézve a könyvben minden érdek. Asért részint a könyv alapján, részint a szakos tartozó ismereteim alapján jelen értekezésem tárgyát a módszeres tanítás lélektani fokozatait választom.

Nemcsak a tudományos, a művészies módszertan, de még a természetes, az egyszerű gondolkodásmód is az elemi ismeretek közlésében betart egy bizonyos gondolkodástani egységet; betartja a közlés fokozatait az idő, a tárgy, az esemény helyének, megérthetőségének sorrendjében. Azt, a mit a művelten és e nemben veleszületett erejénél fogva követ. annál inkább kell követnie a tudományos, lélektani rendszeréből táplálkozó elmének. Est az elemi igazságot minden további tárgyalás nélkül belátja minden tanügyi ember.

A világon minden tanító követte a tanításnak bizonyos fokozatait. Akár azt, a mit ő kitalált és az a kísérlet után jónak bizonyult; akár azt, a mit a tekintély elejébe állított.

A jelenben inkább, mint a múltban, az a mos módszertudás küzd meg a tanítás fokozatainak megállapításával, nem ennek a eszközhasználatával, hiszen ezt elismeri mindenki, de megküzd a fokozatok számával és rendezésével.

A XVI. század nevelés történelme tanuszkodik arról, hogy e század nagy nevelői világitója: Comenius A. János a tanítás szemléltetésére, megértetésére és gyakorlati alkalmazására mennyi munkát és lelkesültséget áldozott. A XVIII. század tanítóinak élén Testalozsi lobogtatja a népi iskolai tárgyak módszeres megismerését, mely a szemléltetés, megértetés és a gyakorlati használat aitól elajlából kölcsönzi fényét.

A XVIII. század végét és a XIX. elejét Herbart tölti meg a tanítás új eszméivel; a szemlélet alapján a belátás, gondolkodás, az akaratnak erkölcsösítésével, az erkölcsös jellem eszméjével.

Szemléltetés, megértetés és gyakorlati alkalmazását kíván a német Diesterweg is. Dörpfeld tanítási fokozata ugyanez: szemléltetés, gondolkodás, alkalmazás. Marting öt fokozatot állít fel: előkészítés, az új anyag nyújtása, az összekapcsolás, összefoglalás, alkalmazás és gyakorlat.

Kiváló módszerirónk Dreissiger Ferenc a nyárban megjelent ily című munkájában: Ált.

és Réaul. Oktatásán négy fokozatot különböztet meg. melyeket ő a tanítás egységének nevez, u. m. az új ismeret elajlítását, az új anyag összehasonlítását a régi ismerettel, ezekből szabályt, törvényt alkotni és végül ezeknek alkalmazását. (L. f. i. munka 43. l.) (Mindkét munkát beszerzésre nagyon ajánlom a tanítóknak.)

Königbauer német módszertudós, ki a német iskolákban módszerével követendő példa, 6 lélektani tanítási fokozatot állított fel.

A mint ezen rövid történelmi eszmefuttatás mutatja, a tanítási fokozatok számában nincs egyöntetűség.

Teljes egységre jutni a módszertanban talán soha sem fog sikerülni, mert ez a tudomány eszmétani képletek és nyelvtani paradognak köré nem szorítható. Polytonos átalakulásnak, fejlődésnek néz elejébe. Ki ki ugyanazon eredményt más és más módokon törekszik elérni a ezt korlátozni nem áll hatalmában semmiféle erő-törökvésnek. A tanító kezét e szempontból békába verai helytelen volna. De ez korántsem jelenti azt, hogy a szabadság ezen eszmén kiterjen a lélektani módszeres haladás elől és a tekintélyek meggyőző erejét mellőzze a tanító; korántsem jelenti azt, hogy a gondolkozás és a lelkiélet fejlődés törvényeit, a módszertanban a haladás és a tapasztalat által megerősített vívmányait a maradiágnak és a kényelemeszeretnek feloldozza a tanító.

Nagyon fontos kérdés, hogy a tanításnak 3., 4., 5., 6. fokozatához kössük-e magunkat? Hogy e tekintetben helyesen tájékozhatunk magunkat, ismerjük meg Königbauer hat lélektani fokozatát.

Mig Marting a legtöbb methodistával a tanítás első fokozatának a szemléltetés és az előkészítést nevezi, addig Königbauer a célkitűzést részint föltelegésnek, részint nevelésnek, részint lélektanellenesnek mondja. Königbauer szerint az I. fokozat az érzékszervek foglalkoztatása. Azoknak, a kik megsokták a szemléltetését is, mint fokozatot használni, ezen régi sablonos fokozatról lemondani, ugyazintén az előkészítésről is, egyszerű dolog. Nevezett írónak a szemléltetés és előkészítés ellen szóló érvét el kell fogadnunk. Mert a szemléltetés magában foglalja a tanítás alapszámját. Est pedig csak a tárgyalás után foghatja fel a tanuló. A tárgyalás előtt az alapszámát megnevezni, mint olyat, melyet a tanuló megérteni nem képes: „fölteleges és neveléses.”

Az előkészítés vagy a régiből indul ki, vagy az újból, vagy e kettőnek a viszonyából. Ha a régiből indul ki, ez csak ismétlés és nem előkészítés. Erre vonatkozólag mondja Königbauer: „A ki valamely új leckét öreggel, felmelegítettél kezd meg; a ki drága perczeket és negyedórákat arra használ fel, hogy a megelőző tanításból a hasonlót előkészítés gyanánt nyújtsa a gyermekeknek, az eleve agyonüti a tanuló érdeklődését és letörli a lezokérol az újabb ingerét; a mire az új előkerül, fáradtak és unottak a gyermekek.” (Vágvölgyi: A Tanítások 44. l.)

Ha az újból veszi az előkészítés tárgyát, akkor belevág időtöltő a tárgyalásába. Ha az újból veszi az előkészítés tárgyát, de viszonyítja a régihez, ezon esetben valami hasonlóságot akar bemutatni, vagy különbséget, de ez lélektan ellenes, mert a hasonlóságot, vagy különbözőséget akkor ismerhetik meg a tanulók, mikor az új tárgy is módszeresen előadott. Így tehát a terjedős bevezetések semmitmondó célkitűzésnek félreleltésnek a tanításnál.

Ezek helyett Königbauer az első fokozatnál a gyermekek érzékszerveit: a látást, hallást, tapintást stb. foglalkoztatja és pedig először a tanító segítője nélkül a tárgy bemutatásával a nyomban utána a tanító segítségével.

Az eljárás a következő:

I. fokozat.

A tárgyat magát (vagy ha ez nincs módunkban, a mintát, képet) bemutatjuk. (Elméletiakként: példák, vázlat, elbeszélés.) a tárgyak minden részét a saját erejükkel megismerjük. Ha nem vettek volna észre jelentékeny vonásokat, a tanító ilyenekkel kiegészíti észrevételeiket. Mindezt a tanulók a tárgyról leolvasásuk rendszer nélkül.

II. fokozat.

A tanítás tárgyának főbb tulajdonságait elsőbbséggük szerint a tanulók a maguk erejéből elmondják, ha képesek, ellenes esetben a tanító segítségével rendszerbe szedjük s ekképpen megalkotják a szemlélt tárgyról a képzetet; elméletiakként a fogalmat.

III. fokozat.

Az így rendezett, gondolkodástani egymásutánban megállapított főbb tulajdonságokat, ismertető jegyeket egy jobb tanulóval a tanító elmondhatja, azután egy közepessel és végül egy két gyengébbel. Még egyszer összefoglalattja a főbb vonásokat, melyekről a tárgyat tisztán és világosan fel lehet ismerni és kutatattja az okokat: miért a tárgy jelentős, miért a tárgy ilyen.

IV. fokozat.

A megelőző három fokozat eredménye az, hogy a tanulók küzképezthet jutottak. A tanítás ezen fokozatánál még csak feluton vagyunk. Mert a küzképezthetben sem fogalom, sem szabály, sem törvény nincs s így a gyermekek értelmében ez irányban csak részben jutott ismerethez; teljes ismerethez csak akkor jutnak a tanulók, ha a fogalomhoz felemelkednek és az alapszámhoz, a mi aztán képes lesz az akaratot is magával ragadni. Azért e fokozatnak lényege abban áll, hogy a tanítás tárgyának összes ismertető jegyeit a hasonló tárgyak ismertető jegyeivel összehasonlíttassuk. Az összehasonlítás célja az, hogy az egyező és különböző tulajdonságok sorrendben azembeszokó világításban álljanak a tanuló felfogása előtt. A hasonlított tárgyat vethetjük mindenesetre ismétlés útján a régi anyagból, a hasonlítandó maga az új anyag fog lenni.

V. fokozat.

Ezen fokozatnál beveződik a tisztán értelmi működések, mely a szemlélet tárgyának megismerésére irányult. Az értelem a legmagasabb pontig emelkedik fel: a fogalom belső alkotórészeiig, a tartalomig és külső vonatkozásaiig, a terjedeleimig. Ez a művelés a tiszta és világos fogalom alkotása.

Nyilvánvaló az, hogy az egynemű tárgyak egyedeinek főtulajdonságai, ismeretjegyei azonosak s ezek együttvéve az egyedet és az egyedek összességének közös vonásait teszik ki: ez a fogalom tartalma.

Idő kell feljutnia a gyermek értelmének a felső fokozat. E mellett a fogalom terjedelmét is ismernie kell az ötödik fokozaton. Ismernie kell, hogy a szó, név, képzet, fogalom a tárgyak mennyi egyedére, mily összességére illik rá, hogy a szót, a nevet, a képzetet, a fogalmat a saját körén kívül eső egyedekre ne alkalmazza.

Ez az eljárás a fogalom bevezetése. Elméleti tárgyaknál az elv. szabály. törvény, az alapszám levezetése.

VI. fokozat.

A hatodik fokozat az éssz, az érzelmeket, vágyakat, hajlamokat és akaratot törekszik megnevelni. A tárgy fogalmának lehető és szükséges kimerítése után térünk át a tárgynak az emberhez való viszonyára: kárára, hasznára, az ember egészségére, erkölcsi életére; szóval anyagi vagy szellemi hasznosságára vagy ártalmassá voltára. E fokozaton ismertetjük meg az erkölcsi vagy a fizikai törvényt: a tanulsógot.

A tanításnak ezen hat pszichológiai fokozata a nevelés lényeges kellekinek megvalósítása a népiiskolákban. Az öntudatra ébredt gyermek a fokozatok után sokoldalú ismeretekre téven szert, felfogja testi életének feltételeit és ezeket magára alkalmazza; felfogja az erkölcsi élet tartalmát és az erényt követi; értelmét tárgyilagossá ismeretekkel látja el, akaratát az erkölcsi jóra megédesíti.

Ezen hat lélektani fokozat tudományos rendszer, gondolkodástani egymásután. Ez a szellem tudományszerzésének, az akarat nevelésének természetese útja, melyet a gondos megfigyelés, vesztelést nem ismerő lélektani kutatás nyitott meg előttünk.

Most az a legfőbb kérdés, hogy vajjon a tanításnak ezen hat pszichológiai fokozatát csak meghallgatással, azután betegyük e a levélárba pihenni a feledjük ott, vagy vigyük magunkkal az iskolába s ott léptessük életbe? Ha az, a kit illet, eddigi rendszerünkkel, valamelyes indokolt fokozaton nem alapuló tanításától megvalni nem akar; sablonos ősi rendszerelenségéhez, mint egy kínai, merveve ragaszkodik, akkor keresse az okot ebben, ha tanításával se az ő lelkiismerete, se az iskolai feladottság, se tanítótársai nyussenek megelégedve. Az ilyen napról-napra, évtizedekről-évtizedekre halogató adós lesz becsületérzésének, a szülőknak és tanítói állásának. Ha pedig a tanítás fokozatait betartja, főképpen betartja a tanításnak ezen öt pszichológiai hat fokozatát, ebben gyakorlati jártasságot szeres, mintatanító lesz belőle, a mi a legmagasabb tanítói kvalifikáció. A tanítási eredmény kritikája mellett nem fog egy-két jelentéktelen kínosa

asóval elsűrődni, hanem képes lesz bírálni, képes lesz a lényegét felölelni a maga és társai okulására.

Marting és követői 5 fokozat, a német methodika Königbauer és hívei után hat lélektani fokozat szerint tanítanak majdnem minden népiiskolai tárgyat úgy az alsó, mint a felső fokozat: hittant, írást, olvasást, nyelvtant, fogalmazványt, számtant, történelmet, természettant, természetrajzot, olvasmánykezelést, szólamódot, közmondásokat, egészségtant, szépirást, helyesírást. Fel kell venünk a veronyt a e fokozatokat tanítói egybeniségünk szerint be kell vinnünk az iskolába.

E lélektani hat fokozatnak gyakorlati kivételét látni fogjuk a mai gyakorlati tanításban, melynek tárgyát egy igen aktuális tétel választotta és dolgoztam ki közmondás alapján. Aktuális a tanítás tárgya, hiszen Angliában 1903-ban hoztak törvényt, hogy a ki — tanításunk tárgyában — vétkes, elfogják, fogságra itelik; Svédország 2. század óta törvényen és újabban az egész társadalmat behalózó társulatokkal küzd az ellen iskoláiban kötelelt tárgyképpen vette fel. Franciaország, Németország iskoláiban, a társadalomban mindenáron ellene küzd, Magyarországon a legújabb miniszteri rendelet utasít a küzdelemre. Ez az alkohollellenes mozgalom a társadalomban és küzdelem az iskolákban.

Status-gyűlés.

Folyó hó 17-én tartotta meg az erdélyi róm. kath. status a rendes évi gyűlést.

Csikvármegye ettől a gyűléstől fontos érdekeinek az elhatározását várta. S joggal is várhatta, mert Csikvármegye lakosságának ez az érdeke már feltétlenül gyors kielégítést követel a további halasztást nem tűrt. Ez a fontos érdekünk a csiksomlyói gymnasiumnak Cskiszeredába való behelyezése.

Már lapunk azt számában megdöntötten érvekkel támogatva, kifejtettük, hogy miért kell a csiksomlyói gymnasiumot feltétlenül s gyorsan Cskiszeredába áthelyezni.

A kérdés ezen ágához most nem szólnak a részünkről ebben a tekintetben nem is ohajtottunk senkit meggyőzni, mert nem lehet igazi, s bivatása magas fokán álló pedagógus, a ki előtt a mellett kell érvelniük, hogy 10—20 éves ifjakat előkészíteni teljesen elég az iskola négy fala, s nem szükséges igénybe venni a művelt társadalom segítségét is.

Tagadhatatlan ugyanis, hogy ma már az iskolának nemcsak ismereteket kell nyújtania a növendékeknek, hanem elő kell készítenie őket a mai küzdelmes életre is, mely szerepét egy művelt társadalom segítségével nélkül egyáltalán be nem töltheti. Már pedig, mi tagadás benne, Csiksomlyó ezt a társadalmat nélkülözi, nélkülözi tehát az ott való gymnasium a nevelés egyik fontos tényezőjét.

Ezért van, hogy egyes nevelés terén kalandozók, minő Hirscher József dr. is, a kolozsvári seminárium regense, itt-ott bírlapilag peractolja a „csiksomlyói parasztaikat”, végig serte vele ártatlannal minket is, szétkéi ifjuságunkat is, a nélkül, hogy tudná, ismerné gymnasiumunk szerencsétlen helyzetét, a mely ifjuságunk ezen félszegségét önmagában bírja.

Ifjuságunk helyzetét nem gyönyölni, hanem orvosolni kell. Ezt pedig első sorban az iskola fentartójától várjuk, sőt követeljük. Az iskola fentartója jelenleg még az erdélyi róm. kath. status.

Az iskola csak úgy képes nagyszerű bivatását betölteni, ha egész embereket nevel az életre.

Bámattunk mi is számtalanszor, hogy a csiksomlyói gymnasium ebben a tekintetben kívánni valót hagy hátra, piraltunk e miatt számtalanszor kőn a nagyvilágban is; bámtattunk az orvoslás önkéntlenül kínálkozó eszközére, hogy a gymnasiumot át kell helyezni Cskiszeredába.

E mellett az áthelyezés mellett harcolt Cskiszereda város, s Csikmegye érdeke is, e mellett harcolt a csiksomlyói gymnasium jelenlegi épületének a nevelési célra teljesen alkalmazatlan volta.

Mindemellett a status mindaddig semmit sem tett; sőt fagyos hideggel utasít el magától minden olyan kezdeményezést, a mely ezen balasztatlanság érdekünk megvalósítását célozza.

Pedig a város mintegy 20000 korona a maga a vármegye is nem kevesebb, mint 150000 koronával járulna hozzá a költségekhez, az állam felépítésé a gymnasium épületét, a statusnak csak a semináriumról kellene gondoskodnia.

Mindennek dacára ez a kérdés már majdnem 10 év óta vajdik, a mostani statusgyűléstől vártuk, hogy végre-valahára dűlőre juttatja ezt az égő kérdést, e helyett hozott egy „Nesse semmi, fogd meg jól”-féle határozatot.

Elyben elfogadta a csiksomlyói gymnasium kitartározását.

Hol voltak ezen kérdés tárgyalásánál a csiki statusi képviselők?

Nem hallottuk azavukat! Pedig vártuk, hogy követelni fogják a kérdés tisztázását.

Sajnosan kell tapasztalunk, hogy családunk bennök is. Ámde mindezzel a kérdés még nem hall meg. Ha nem segít a status, egyenesen az állampól kell hooptatunk. Ha a status nem akarja, vagy nem képes az iskolát fenntartani a mai modern kornak és viszonyoknak megfelelőleg. úgy az állam ezt tovább bebonyt szemmel nem nézheti.

Felbivünk első sorban a vármegyét, másodikban pedig országgyűlési képviselőnket, hogy ebben a kérdésben az illetékes helyen emeljék fel szavukat, eszközöljék ki, hogy a vármegyeregélyét is igénybe véve, Csikszereida a lehető leggyorsabban kapjon egy állami főzymna-iumot.

A székelyvasutak csikmegyei részének kiépítése.

Már egész teugeri kizyóvá nőtte ki magát az a kérdés, hogy mikor fog megvalósulást nyerni a minket legközelebről érdeklő székelyvasutak kiépítése

A kormányának a törvényhozás által is elfogadott beruházási javaslata, melyben ezen vasut kiépítési költséggel is prelimitáltak, biztosítás iránti reményünket. A székelyföldi érdekelt tényezőknek a első sorban azoknak a képviselőknak, kiknek választókerületét a vasut ezen szárnya átszeli, sürgető kérése és közbenjárása folytán pedig a kereskedelmiügyi miniszter a pénzügyi bizottságban már a beruházási törvényjavaslat tárgyalása alkalmával, mintan úgy az előadó, mint a bizottság maga a kérés teljesítését méltánosnak találta és megígen ajánlotta, megígérte, hogy a vasut építését mindkétfélel egyszerre és pedig a Saszörögén-Déda és Madéfalva—Gyszentmiklós részen egyidőre meg forják kezdeni; de mindez kellő megnyugvást egyáltalán nem kellett. Ez volt az oka, hogy a gyergyóvideki érdekeltseg megugasztus hó folyamán keréssel járult a kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy tekintettel a mostagi súlyos gazdasági viszonyokra, a szegény népnek kereseti forrást nyújtandó, a vonal egész szakaszának kiépítésére tétessenek meg az intézkedések.

Ezen kérés újabb tényezőként járult ahhoz az akcióhoz, melyet az érdekeltek már előbb megindítottak s mely a kormány határozott íze-reteben nyerte eredményét s ennek folytán a kereskedelmiügyi miniszter e hó 12-én 71150 sz. alatt kelt leiratában azt a választ adta, hogy a gyergyószentmiklós—madéfalvi vonalrész építési munkáinak mielőbbi foganatba vétele érdekében az ezen vonalrészben vállalatba vögrehajtandó munkálatokra a nyilvános pályázat kiírása iránt intézkedett, mihez képest ennek a vonalnak kiépítése esetleg még a folyó évben meg lesz kezdető.

E szerint, habár az időjárás jelen állásában és a tél közelsége miatt is vajmi kevés ki-látás van arra, hogy a munkálatok sikeres verseny-tárgyalás esetén is még a jelen évben megkezdethessenek, még is most már reménytelen lehet, hogy a tavasz nyitásával nem fog utjában állani semmi az építés megkezdésének.

Itt említjük meg továbbá azt is, hogy Hieronymi kereskedelmi miniszter Wildner Károly ny. tábornok és Borszékai Soma ny. miniszteri osatálytanácsos budapesti lakosoknak az elő-jelzett vasutak halozatából Gyergyóútról ki-gazólóg Borszék érintésével Hélibor közszög, tehát a megye határáig tervezett 0.70 méteres keskeny, esetleg szabványos nyomtávú villamos, vagy gőzmozdonny helyi érdekű vasutvonalra a mult évben megadott előmunkálati engedélyt a lejáratotl számítottó további egy év tartamára meghosszabbította.

Es a vonal szakasz főként Borszékföldőre nézve birna nagy jelentőséggel, mennyiben vár megvényeknek ome gyöngye összeköttetést nyerne a világ forgalommal.

A csikmegyei általános tanítótestület gyűlése.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A csikmegyei általános tanító egyesület csiki-köre I. év november hó 12-én Csikpál-falván gyűlést tartott, melyről van szerencsém becses lapját a következőkben értesíteni.

1. Délelőtt 8 órakor föliszt. Péter Lajos csikdelnei plebánus, szentszéki tanácsos. Veni sanctet, szent misét tartott, szután Marton Mihály helybeli tanító gyakorlati tanítást mutatott be az írás-olvasásból.

2. A gyakorlati tanítás befejezése után Éltés János köri jegyző jelenti, hogy Lakatos Mihály elnök és Császér Péter alelnök eltávo-zása folytán az elnöki tisztet üresedésbe van-

nak a e miatt őt érte a szerencse, hogy a mai gyűlést megnyitassa.

Megnyitó beszédében a megjelent tago-kat és vendégeket üdvözölvén, kiemeli vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak a népoktatási törvény módosításával megnyilat-kozó a magyar nemzeti állam kiépítését célzó és mindnyajunk szívét betöltő legújabb törek-vését, melynek megvalósításához sikert és ki-tartást kíván.

László Péter indítványára ezen tanula-gos megnyitó beszédét köszönet szavazattal és valamelyik lapban közzétetni határozottat.

3. A) Jegyző jelenti, hogy a csikszereidi G. F. N. iskolának Földmives iskolává történt át alakítása által egyesületünk igen érzékeny veszteség érte, amennyiben az ott működő tan-e-rok, Nagy Imre igazgató, Lakatos Mihály, Barabás Béla és Mathé Dénes ebből kitolyólag s ezzel kapcsolatosan Lakatos Mihály né helye-zése, Petefly Árpád eltávozása, Császér Péter és Battyan László nyugdíjba vonlása folytan megszűntek az egyesület tagjai lenni.

Gyűlés az eltávozott tagoknak az egye-sület kebelében kifejtett munkásságukért, Barta István indítványára Nagy Imrénék, Lakatos Mihálynak, mint az egyet volt elnökönek, Császér Péter alelnöknek, kik ezen tisztet hu-zamos időn át a legnagyobb buzgóság és oda-adással töltötték be s ez által maguknak érde-meket szereztek, különösen is köszönet-t szava-zs em édket jegyzőkönyvileg megörökíti.

B) Új tagokul bejelent Jankovich Vikto-ria tanítónt Fabian Gergely, Gabor Gyula és Márton Mihály tanítókat, kiket a gyűlés meleg-en üdvözli munkálkodásukhoz sikert és ki-tartást kíván.

C) Előterjeszti kir. tanfelügyelő urnak 1641—904 sz. a. kelt átiratot az állatvédelmi eszmék terjesztése érdekében az állatvédő egye-sület által 1905. évre kiadott „gyermek Nap-tár“ megrendelése és az 1615—904. átir-at a Lakatos Mihály lemondása tárgyában, melyet a gyűlés tudomásul vett.

4. Jegyző jelenti hogy a tisztikar meg-bizátása lejárt. A bizalmat megköszönve maga és tisztársai nevében állásáról lemond föl-kéri az egyesületet, hogy a tisztikar újaa akításá-ról gondoskodjék.

Az egyesület közfelkialtással a tisztikar következőleg alakítja meg.

Elnök: László Péter. Alelnök: Éltés János. Jegyző: David Ignác. Aljegyző: Ince Dénes. Penztárnok: Lázár Pál.

László Péter az elnöki székét elfoglalván a maga tisztársai nevében köszönet mond a bizalomért s igéri hogy a legjobb akaratával es igyekezetel törekszik ezen tuzalomnak meg-felelni.

5. Olvassatik a mult gyűlés jegyzőkönyve a melynek összeállítása és elkészítéséért a jeg-zőnek köszönet szavazattal.

6. Mihály Irma a „Hába Hába“ költe-ményt szavala a gyűlés nagytetszőse és érde-kelőse mellett.

7. Bondek Ágoston felolvasást tart mely-ben a kivandorlás megakadályozására üdvös és észlesteru eszközök tartja a népek gazdasági fellendülésé, melynek előérése végett legelőbb lehetünk a gazd. ism. isk. intenzívabb létele-által. E célból jónak látnd, ha a tanító-testu-let csoportosulna s a kiadott tantervet a vidé-kek viszonyához alkalmazva beosztaná. Ebből kitolyólag Éltés János indítványozza, hogy a csikikör osztassék fel 3 csoportra és pedig I. cs. Aleksi, II. cs. Szeredától Apnádig, III. cs. Apnádtól Gyimesig s ezen csoportok külön-külön összejöve a munkálatot készítsék el s a következő gyűlésen mutassák be.

Ezen indítvány elfogadtatván a csoportok összehívásával Éltés János, László Péter és Kovács Ignác bizattak meg.

8. A gyakorlati tanítás bíráltatván, élénk eszmecsere fejlődött ki, melynek befejezésével a-tanítás sikerülne nyilvánított

9. Indítványok rendén Holó András in-dítványozza, hogy a községi tanítók fizetésé-nek rendezése végett a kör illetékes helyre intézzen kérést, a melynek elkészítésére egy bizottságot küldjön ki.

Az indítvány helyesléssel fogadtatott s a kérelem elkészítésével Barta Istvánt, Holó András, Kovács Ignácot és a kör tisztikarát bizza meg.

10. Szabó Istvánnak és Benedek Ágostonnak a mult gyűlésről való kimaradása iga-zoltatott.

11. A jövő gyűlés helyéül Csikujtánad állapotatott meg. ideje és tárgysorozatának megállapítása az elnökökre bízottat.

Elnök a vendégeknek és a megjelent ta-goknak a megjelenésért, valamint a tanácsko-zásban való tevékeny részvételért köszönetet mond s királyunk és hazánk éltetésével a gyűlést bezárja.

Kmf.

David Ignác, jegyző.

Kinek kell tanítani a hittant az elemi népiskolákban?

A felvetett kérdésre az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek szövetsége a folyó év nyarán azt határozta, hogy a hittant a papnak kell tanítani. Buzás János 24 éves tanító és állítólagos hitoktatói tapasztalataiból ü-szeverődött meggyőződésénél fogva azt vitatja, hogy a hit-tant a tanítónak kell tanítani, mert különben azzal fenyegetődik, hogy ha a hittantatást a tanító kezéből kivessék és a pap kiváltásá-gal rendelvé teszik, azt nyírni vele, hogy annak társadalmi bomlás lesz a neve, melyet szürene-nyal, börtönnel kuralni elkészt dolog. Robbanó dinamit természetű s nem valami huzelgő nyilatkozat a papságra nézve. Ala kesi Combes! A „Köznevelődés“ szerkesztője nem tudja hová legyen, mit eszméljon a felvetett kérdés miként jével szemben? (Élég sajnos!) A kérdés tisztázása szempontjából lapjának hasábjain minden oldalra felszólalásnak helyet engedett azon re-ményben, hogy vagy egyik vagy másik oldalra előlő a kérdés. Hogy az illetékes tényezők vagy jobbra vagy balra előllentik a mérleget.

Igy huzelgoltatva a nyilvánosság főtör-venyszéke elé ez az ügy, hol az idáig megtar-tott tárgyalásokon igazán meg nem érdemelt sorban részesült. A felvetett kérdésre az egyik igennel, a másik nemmel felel. Az egyik jobbra, a másik balra billent a mérleget.

Az úrrot a nyilvánosság főtörvenyszékének a fennbellekben általam hivatolt és nem hivatolt bírái előtt tisztellett kijelentem, hogy én sem jobb, sem baloldali nem vagyok. A felvetett kérdésre sem igennel sem nemmel nem szava-zok. A mérleget sem ide, sem oda nem billeg-tetem, hanem készségesen alavetem magamat éles Kálmán törvényének, melyben minden embertének meg van parancsolva, hogy ne merészkedjék ítéletet mondani előlőtt, a mi nimes. Nimes mi fölött ítékezni, mert arra nézve, hogy kinek kell a hittant tanítani, meghozta a törvényt, kihirdette az ítéletet a legfőbb tör-vényhozó, maga Jezus Krisztus. Az ítélet így szól: „Menjtek tanítsatok. Hirdessétek az evangéliumot.“ Réges-régen, több százeztendők-el ez-előtt a Tridenti szent zsanat a Jezus szent nevében kötelezte anyaszent-gyházunk papját, hogy szeretettel tanítsák a gyerme-keket a hittanra. A ki ezek előtt meg nem hajlik, az nem hallgat anyaszent-gyházunkra. Az ilyen-eknek mondja Jezus, hogy: „olyanok, mint a pogány és a publikánus.“ Ennek a Jezusi tör-vénynek legfőbb örői a püspökök, mint egyház-fejedelmek. Az ő törvényes elődek az apostolok Jézus parancsára vezették az anyákat, karjai-kon szend-ergő kérdésekkel együtt az Ur-Jezus elé, hogy áldását adják rájuk.

Mi papok, egyház-fel-delemek magas pa-rancsára kötelesek vagyunk a hittant az elemi iskolákban, a gimnáziumokban tanítani és Jezus szent igét a gyermekek és ifjak szívébe, lel-kébe beolítani. Jól emlékszem arra, hogy boldog emléki Lőnhárt Ferenc erdélyi püspök Bzntuaja főpásztori körútiában, midőn az iskolákat látog-gatta, mindenkor és mindenütt a lelkipásztort szólította fel először, hogy: „Amice! Kérdezze a kátét és bibliát.“ Tudjuk, mert látjuk, hogy gről püspök annak mily bangoló szeretettel vi-selkedik az iskolába járó gyermekek iránt. Mily-n barátságot köt velők mindjárt, ahogy belép az iskolába. Hogy mennyire szívén ho-rdozza azt, hogy papjai az iskolákban a hittant tanítsák, azt is lerjúk főpásztori körleveleiből, melyek közül meg-említem a 999—699. szám alatt kihozottat körlevelét, melyben megren-delte, hogy a lelkipásztorok, a megyebírák és tanítók aláírása mellett évenként igazoljuk be, hogy iskolai év alatt hetenkint hány-szor és mely napokon tanítják a hittant az isko-lákban?

Azonban meg kell említenem azt is, hogy mi, akik a lelkipásztorság terén oly sok oldalú és időhöz nem kötött teendőkkel vagyunk el-halmozva, nem úgy vagyunk, mint a tanító és tanár urak, akik ma tudják előre, hogy holnap az iskolába mennek. Tudják, hogy ott mit tani-tanak. Nem úgy vagyunk, mint a törvényszéki bírók, akik ma mindig tudják, hogy holnap mit

tárgyalnak. Nekünk a sokféle lelkipásztori te-en-dőink sorrendjében minden órában a plebánión megjelenő híveink rögtönözve tűzik ki a balaaz-lást nem ismerő teendőket. Azért az iskolai év tartama alatt sokszor a legjobb akarat mellett sem tudunk hittantatást végezni az iskolák-ban. Ilyenkor a tanító urak végezik helyettünk a hittantatást. Kikérdezik a gyermekeket a kátéból és bibliából. Jövöre leczkét hagynak fel nekik. Így unitis viribus, a vallástantást igazán szívén hordozó lelkipásztor, a jó tanító segélkezősével a hittantatásban örvendetes eredményt tud felmutatni, melyet lekiacsinyelni, vagy legkönnyelműbb eljárásnak mondani, több a szándékotl merényletnél.

Az iskola a község virágos kertje, mely-ben a kertész a lelkipásztor és tanító. Ezek-nek a kert virágait a vallás, imádság és kriszt-usi igék harmatjával kell öntözni, ha az egy-házat és házajukat igazán akarják szolgálóni. Nélkülözhetlen szükségé van tehát ezen nagy horderejű kötelek végzésénél a lelkeseknek a tanító segélkezősére s a tanítóknak itt is sok más egyebekben is a lelkipásztor támogatására. Azért nagyon korlátolt felhőgás a tanító műkö-dését az iskolában úgy határolni ki, hogy ő a hittant csakis hittan óra alatt taníthassa. A jó tanító a hittant és annak magasatos elveit ta-nítja a beszéd- és értelemgyakorlatban, száma-tanban, történelemben földrajz, természetrajz, természettan és mindenik tantárgyban.

A hivatos tanító gondosan kerüli „a tövises hajtásokat, melyekre néha a gyűlölköd-és rakja le léscéket“. Nem tőri esztét olyan merész feltetelek kitalálásában, hogy „a pap nem jó indulattal van a tanító iránt és ebből kitolyólag a hittan órán a kátének akkora rész-lelet magyarázza el, hogy jövő hittan óráig annak beemlékeztetése lehetetlen legyen.“

Nincsen se kedve, se ideje olyan aljas hazugságok készelésével foglalatzkodni, hogy a pap a vizsgán vesztőt futtatott vele. „A megpróbáltatás ilyen mocskos sarával a világ piacán nem hajgája a papot.“

Igaz! szinte elfeledem megmondani, hogy én is ismerem a községi iskola azt a tanító-ját, akiről Buzás János a „Köznevelődés“ folyó-évi 45-ik számában, mint jó ismerőséről, s úgy látszik, hogy jóbarátjáról is meg-emlékezik. Jobb lett volna Buzás urnak tanító barátjáról sem-mit se mondani, mert: „De mortuis nihil.“ Én sem akarok egyebet mondani, csak annyit, hogy a mit Buzás keblü intim barátjáról mon-dott, abból egy szó sem igaz. Az e községi is-kolánál volt tanító a vallást nem tanította. Mikor a pap vallást tanítani bement az isko-lába, azonnal a tanító ment el az iskolából.

Mint hogy a papnak messziről kellett he-tenkint egyszer misézni és hittant tanítani, mint bibliahoz oda járni, az iskolaszék jegyző-könyvi határozatban kötelezte a Buzás ur tani-tóját arra, hogy a gyermekeket betenkint leg-alább egyszer a hittanból kérdezze ki. De a kedves tanító ur az iskolaszék határozatának magát alá nem vetette. Azt mondotta, hogy ő az országos iskolai törvények szerint nem kö-telezes vallást tanítani.

Hogy a vallásosságban a tanító ur maga sem akart tündökölni, azt beigazolta saját ténykedésével, melyekért aztán a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur szüntája azt az urat az államilag megélyezett községi iskolából kiiltotta s nyugdíját is elvonta. Így távozott el Buzás János ur barátja a községi iskolától. De hát Gyergyóba az előtt hogy jött volt el?

Ezekről, ha Buzás János ur is beleegye-zik, most is, jövőben is a nyilvánosság előtt elhallgatok.

Ezekkel tartoztam a közöngyek és igaz-ságuk.

Jakab Lajos, csikpala-plebánus

A székely akció vezetőihez.

Irta: Saasi Nagy Lajos.

Szeged, november hó.

A szegedi Székely-Társaság, mely a szé-kely testvérek erkölcsi és anyagi támogatása céljából alakult, s a mely a mult évben székely hazipari cikkkekben minden tekintetben kitünően sikerült karácsonyi bazárt rendezett, arra kéri a székely akció vezetőit s általában mindazokat, a kik a maroknyi erdélyi magyar-ság ügyét szívőkön viselik, hogy az alábbi ké-rését a lehetőségig teljesíteni sziveskedjenek:

Társaságunk a tavaly a bazár létesítése alkalmából olyan tapasztalatokat szerzett, a melyek méltán megérdemlik a szélesebb körben való figyelmet, sőt azt is, hogy ez eszmét a gyakorlatban megvalósítsák.

Tapasztalataink a következők: A karácsonyi székely hazárokat legelőször decz. 15-től január 15-ig való kevésbé praktikus. A vásárló közönség ugyanis csak karácsony előtt vásárol, karácsony után kevésbé, mert részint kiköltöztek, részint kezd lezokni az újvízi ajándékvételről. A cikkek felerészben gyermekjátékok, felerészben praktikus, olcsó szükségleti tárgyak legyenek. Ezekből óriási a kereslet. Nagyon káposak az egy két koronás apró tárgyak, azok a melyek szükségletre és ajándékozásra alkalmasak. Ilyenekből nagyon sokat kell előállítani részint a karácsonyi bazároknak, részint állandó boltok számára.

Égőtően szükséges tehát több székelyföldi játékgár felállításra. Hazánk sok milliót költ gyermekjatekára s ennek kilenc-tizede külföldre vándorol, mert nekünk a marosvásárhelyi, bátfai székelyek (Hontmege), fenyves-chovaujai és fenyveserkei kisebb rangú játékgárainkon kívül egy nagyobb szabású gyárnak sincs. Szükséges továbbá, hogy részint a marosvásárhelyi kamara, részint a székely-társaságok gyűjtése révén, papok, tanítók, jegyző stb. segítségével, már jóelőre összerendezjék, faluról falura járva, a szegényembereketől a gyermekjátékokat alkalmas szerkezettel, hábit, lovacskát, gyermekbutorféléket, hogy idejekorán piacra küldhessék. E végből a kamara, a kormánybiztoság s a székely-társaságok Állami vagy társadalmi segélyesség útján olyan pénzalapról gondolkodjanak, a melyekből az elküldendő cikkek árát előre ki-fizethessék. E nélkül lehetetlen boldogulni. Az eddig gyakorlati módon inkább a jobb módú iparoson, kereskedőn segítünk.

Gondoskodnia kell továbbá a nevezett faktoroknak arról is, hogy az árak megadásán mindig egyenletes és olcsó legyen, továbbá, hogy csak praktikus és speciális cikkek kerüljenek piacra, nehogy a nem székely iparosok jogos panaszra fakadjanak.

Gondoskodni kell továbbá Állami és vasuti kedvezményekről is. A szegedi bazarra küldött tárgyak pl. 50 százalékos vasuti engedményben részesültek, azonkívül némelyek áldozatkészsége ingyen helyiséget, fuvar, fölzerelést biztosított a bazár számára.

Különösen káposak voltak a gyermekjátékok, tulipános ládak, gyermekbutorok, a kalotaszegi, székely és hétfalvi csángói munkák, a Filep Dezso agyagárú, a kamara gyűjtött kosarak, gyékény-, szatyoránk, a háztartási cikkek, a taplóárak, a Bácz Andrásné egy koronás mézes kalácsai, a kulacsok, a fenyő-cukorkák, a cserge szőnyegek stb.

Társaságunk tehát ezáltal azt kéri a székely akció vezéréitől, hogy mielőbb gondolkodjanak a karácsonyi ajándékoknak alkalmas tárgyak s főképp a gyermekjátékoknak a fönt említett módon való gyűjtéséről, hogy azokat bazárban, vagy kereskedésben elhelyezhessék a eladásiukról gondoskodhasunk.

Biztosra vesszük, hogy ott a bol székely-társaságok vannak s a bol ilyen bazárokat már eddig is uttőből szolgáltak, mint Budapest, Aradon, Debreczenben, Szegeden: nagy siker fogja a nemes munkát jutalmazni. De az ipar pártoló szövetségek és egyesek bazaloma révén érdemes volna a többi nagyobb városokban is kísérletezni. Hiszen ma már a társadalom kezd a székelymentés magyar nemzeti fontosságát fel fogja a hovatovább jobban pártolja a székely fűrdőket és ásványvizeket is. Az idén pl. tízezer rendes vendég látogatta a székely fűrdőket s ennek majdnem fele a fővárosból s az Alföldről telt ki. A kitűnő és olcsó ásványvizek is szépen hódítanak. A szegedi székely ásványvizraktár is megnyílik tavaszra s a borszéki, a málnási Mária, a sepiudoki Matild, a biharzati Baross vizek már is szép fogyasztásnak örvendnek.

Föl tehát a nemes munkára! Mert a hazai ipar nem szót, nem irást, hanem tetteket óhajt! Ne eresszük be a küszöbünkön az idegen portákat! Így csinálhatjuk meg leg-hamarább az önálló vámtérületet.

K Ü L Ö N F É L É K.

Kinevezések. A m. kir. miniszterelnök a vezetés alatti miniszteriumban csikszeredai Gözy Géza fogalmazó gyakorlati miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki. — A földmívelési miniszter az Állami kezelésbe vett erdőgazdálkodásában Rákosi István erdőszakadémiai hallgatót a csikszeredai m. kir. erdőhivatalhoz erdőgyakornokká nevezte ki.

Előleptetés. A belügyminiszter dr. Sándor Gyula tölgyesi szolgabíró és évi de-cember hó 1-től a X. füzeti oszlaty III. fokozatából a II. fokozatába léptette elő.

Tanári kinevezés. Az erdélyi róm. kath. püspök, illetve a róm. kath. státus igaz-gatóság a csiksomlyói gyakorló iskola tanítója Xántus Eleket az ottani tanítóképződehez segéd-tanárná nevezte ki.

Áthelyezés. A kereskedelmi minisz-ter Közegy László fiatal mérnököt a cik-szeredai állampépítészeti hivataltól ideiglenesen Marosvásárhelyre helyezte át. Őszintén sajnáljuk társadalmunk és szimpatikus és tevékeny tag-jának távozását.

Áthelyezés. A vallás- és közokta-tási miniszter Barabás Béla csikszeredai felső-népiskolai rendes tanítót jelenlegi működésében a dicsőszentmártoni állami polgári iskolához helyezte át.

Papválasztás Csikrákoson. Mu-rányi Kálmánnak a felsőlaki kerület föspere-sének a Szentpéterről nevezett egyházmegyére történt megválasztása folytán megüresedett csikrákosi egyházmegyében a róm. kath. lelkész választás f. hó 17-én tartott meg a hívek érdeklődése mellett. Ez alkalommal első helyre igen nagy többséggel a hívek Boeskor Zsig-mond csikdelnei születésű jelenleg hódosi lelkész választották meg. Második helyet Kadár Mátyás csikrákosi segédlelkész nyerte el, ki fiatal kora és rövid idejű lelkészi működése alatt a hívek szeretettel tudta érdemelni. Harmadik helyre végül Ince Domokos csikcsicsói lelkész jutott. A választás zavartalanul folyt le, ami a választók helyes gondolkodása mellett az előklő Murányi Kálmán föspere-s-plébános tapintatos eljárásának tudható be. Negyedik helyre Császár Károly miklósvári lelkész jutott, kit hívei önként juttattak a helyre, jóllehet ér-dekében sem szavát fel nem emelte.

Új esendörkerületi parancsnok. Király ő felsége altörzsi Almásy Imre ezredes-t a kolozsvári I. számú esendörkerületi parancs-nokát hasonló minőségben a III. számú esendör-kerülethez és csikszeredai Enyeter Ferenc ezredes-t a IV. számú esendörkerületi pa-rancsnok helyettesét az előbbi helyébe ideig-lenesen esendörparancsnokká nevezte ki.

Állatgészségügyi szakértők ki-rendelése. A földmívelési miniszter a cik-szereda—szentimóni vasuti marharakodó Álla-másokhoz szakértőként kirendelt Keresztes Antal m. kir. Állatorvost, továbbá a Gyimes, Szépvíz, Szentimány és Csikszereda marhara-kodó vasuti állomásukhoz kirendelt Csizsér Józ-sef m. kir. Állatorvost ezen megbízatásuk alul felmentette s a csikszeredai vasuti marharakodó állomáshoz Makrancai József törvényhatósági m. kir. Állatorvost állandó szakértőül, akadályoz-tatása esztére pedig helyettesül Keresztes Antal járási m. kir. Állatorvost, a Gyimes, Szentimón, Szépvíz, Szentimány marharakodó állomásukhoz pedig helyettes szakértőül Mak-rancai József m. kir. Állatorvost rendelt ki.

Mulatságok. A mint az előkészíté-tek mutatják, Csikszereda társadalmi élete nemsokára kiemelkedik egyhangúságból s a téli esték unalmát nemes irányú szórakozásokkal üzheti el a közönség. A játékonyszere hang-versenyek, fillérestélyek egész sorozatát terve-zik olyan körök, hogy a sikert már a kezdé-ményezés biztossá teszi. Első helyen kell itt említenünk a Csikszeredai Öltár-egyesületet, mely a f. hó 20-án tartott gyűlésén elhatá-rozta, hogy a saját pénztára javára a téli hó-napokban egy fillérestélyesorozatot rendez, hol Csikszereda és Csiksomlyó művészi és szepiro-dalmi erői fognak élvezetes órákat szervezni. A rendezőség élén Riszner József, Schier Fe-rencné, Szász Lajosné, László Géza, Novotny Mariska, Császár Jolánka, Boeskor Erzsike és Szigethy Mariska állnak s így az eszme meg-valósulása és jó eredménye kétségtelen. — Ugyancsak egy nagyobb szabású hangversenyt rendez a madfalvi emléktűző bizottság is, hogy az emlékszólog költségeiből hiányzó ösz-szeget előteremtse. A hangversenyt a Vigadó megnyitására tervezték és műkedésre megnyer-ték a somlyói intézetek ifjuságát is. — Végül a város agilis polgármestere áll az élen annak a bizottságnak, mely a Csikszeredában létesítendő Sétány javára fog rendezni egy kon-certet. Ugy tudjuk, hogy már a szereplők egy-részt sikerült megnyerni. Mindenesetre meg-érdemli a hazánas és közhasznú cél, hogy a közönség a rendezőség láradozásait megítél-nével jutalmazza. Különben azt hisszük, hogy magok az estélyek is bő vonzó erővel fog-nak birni.

Meghívó. A csikszeredai önként-s tűzoltó-egylet folyó év november 26-án (szom-baton) a „Kosuth-szálló” nagyertermében, a tűzoltóparancsnokság védnöksége mellett, saját pénztára javára zártkörű Katalin-estélyt ren-dez. Belélti-díj: Személyjegy 2 kor., családjegy 4 kor. Felülzétéseket a játékonyszere céljé-kében közömbövel fogadj és hirlapilag nyugtá-z a rendezőség. Kezdeté este pont 8 órákor. — Jegyek előre válthatók Merza Rezső és Po-totzky Márton helybeli kereskedő urak üzleté-be, este pedig a pénztárnál.

Törvényhatósági bizottsági tag-választás. Lapunk múlt számában közöltek-n kívül a kásonaljai választókerületben megjejt-t választás eredménye szerint bizottsági tagul megválasztották Mészáros József nagyvásoni (új), Bodó József megyei nevelési pénztári el-lanór (régí) és Csutak Albert (új) Ezek után legelső szavazatot (87) kapott Karácsony József somlyói tanítóképződi igazgató. A választás ellen petícióval éltek.

Önkéntes tűzoltó-testület. Csik-várdolc és Csobotfalvában megalkult az Ön-kéntes tűzoltó-testület 72 működő taggal A tes-tület választmányának elnöke: Palfy András kjegyző, jegyzője Domokos Ignác. Választmányi tagok: Márkos Dénes, Ferencz Imre, Domokos Elek, Imre József, Péter Imre, Csizsér Pál, Miklós Dénes, Salamon Lajos. Az önkéntes tűzoltó-testület főparancsnoka: Xántus Elek képeztett tűzoltótest. A csiksomlyói tanító-kép-zőben a III., IV-ed éves növendékek szintén önkéntes tűzoltók 66. és így a csikvárdolcival és csobotfalvi önkéntes tűzoltó testület működő tagjának száma 138 A működési székhely Csikvárdolcra és Csobotfalva. Vidéki tüzeset-nél a működő tagok 1/4. szerepel. A felszerelést tehetségükhez mérten a községek adják. Övöndetes lenne ha ezen példát az alsóki és felsőlaki községek követnék és minél több köz-segben szerveznék az önkéntes tűzoltó-testület-et, mert soha sem lehet tudni mikor lehet vagy-onunk a lángok martaléka és egy jól szervezett, felszereléssel ellátott tűzoltóság többet ér egy tüzesetnél működésre nézve, mint 3-4 község-nyre összesen, ha az nem ért a tűz lokalizálá-sának módjához.

Táncmulatság Csikkarczfalván. A csikkarczfalvi iparos ifjuság 1904. november 26-án (szombaton) a Mihály István vendéglője-nagyteremben az újonnan megnyitandó olvasó-kör javára zártkörű táncestélyt rendez. A ren-dezőség élén állnak: Rancz János eszter-es-plébános, védnök, Hankó Antal elnök, Mihály István pénztárnok, Király József ellenőr Be-léptől: Személyjegy 1 kor., Családjegy 2 kor. Felülzétést köszönettel fogadj és hirlapilag nyugtá-z a rendezőség. Kezdeté este 12 órákor. Izléses ételről és jó borról gondoskodva lesz.

A felekezeti tanítók mozgalma. A Párkányvidéki r. kath. tanítóegyesület Ma-gyarország összes tanítóhoz felhívást bocsátott ki a napokban, melyben a nemskóra az ország-gyűlés elé kerülő népoktatási törvényjavaslattal egyidejűleg viszonyaink törvényhozási uton való rendezése végett actio-ra szólítja fel. Külö-nösen sürdmesnek találja, hogy a törvényjavas-lat különbséget tesz állami és felekezeti tanítók között, s míg azok törzsfizetését 1000, 1400, 2000 koronában, addig emezeket csupán 800 koronában állapítja meg. Ezért a felhívás a következőkre kéri a tanítókat és a tanítóeg-yleteket:

1. Szerkesszék meg az egyesületek jegyzői egyszerű (bélyegtelen) felirat alakjában kérel-meiket, nevéik aláírásán kívül irassák alá az egyesület elnökével s küldjék fel képviselőjük-nek azonnal a felirat magva is legyen

1. Mondja ki a törvény, hogy a felekezeti és köz-ségi tanítók törzsfizetésének minimuma, miként az állami tanítóké: 1000 korona legyen.

2. Minden tanító birjon egyenlő nyugdíjjal egyenlő szolgálati idő után. Főmunkadátma a tanítóknak azon jog, hogy megfelelő több be-fizetéssel egyes tanítók nagyobb nyugdíjössze-gel biztosíthassanak maguknak, — mint az az eredeti első nyugdíjtörvényben is meg volt en-gedve.

3. Ha pedig ez nem volna keresztül vi-hető, akkor, ha már a tanító kántori javadalma miatt nem juthat a tanítói fizetés kiegészítésé-hez, ugy méltányos és igazságos csak akkor lesz az eljárás, ha kántori jövedelme vízion betudódik a nyugdíj jogosultságnál is.

4. A földjavadalomnál ne a katasteri jövedelem szolgáljon zsinórmértékül, hanem a tényleges jövedelem.

5. A tanítók szolgálati ideje 35 évre redukáltassék.

Eihagyatott székely gyermekek védelme. A kolozsvári gyermekmenhely igaz-gatóság Székelykeresztúron fiók letele-pített. T-tte ezt azon intencióból, hogy a szé-kelyföldi és általában az erdélyi menhelyre szorult gyermekek magyar ajku vidéken kap-janak nevelést és ne legyenek nem magyarajku gyámzülők vezetésére bízva. Ennek az akció-nak sikere abban is nyilvánulni fog, hogy az idegenajku zsego gyermekek a székely gyám-

szülők gondozása mellett meg fognak magyaro-sodni. Ez a fiók gyermekmenhely jelenleg 50 gyermeknek nyújt biztos otthont.

Honvéd harozásati gyakorlat. A helyben állomásozó honvéd zászlóalj folyó hó 29-én lőirányynal Csikszentkirály felől, a „Bajkó” hegy keleti lejtőjén harozszerű lövészeti tart. Szerencsétlenség kikerülése végett emberi és állati közlekedés ezen időben és helyen ké-rülendő.

Szabályrendelet megerősítés. A törvényhatósági bizottság a kör- és községi jegyzők által magánfelek részére teljesítendő és nem a hivatalos teendőket képező munkála-tok díjsít szabályrendelettel állapítván meg, ezt a szabályrendeletet a belügyminiszter jóvá-hagyási záradékkal ellátta.

Rozsdafoltok nikkelezett tár-gyakról eltávolíthatók, ha azokat olajjal von-juk be és néhány nap múlva ammóniákkal jól bedörzsöljük. Ha a rozsdá már mélyebbre ha-tott, akkor hig sósavval ecseteljük be egy pil-lanatra a rozsdafoltot, majd vízzel bőségesen leöblítjük és tiszta földdel kifényesítjük.

Török A. és Tarsa Budapest. Ha a magyar királyi szabadalmazott osztály-sorsjáték felülvizsgálói között széttekintünk, önkénytelenül a Törökbank öltik szemünkbe. Ez a cég állandóan azt hirdeti, hogy hazánk leg-nagyobb sorsjáték jatszának. Csak az előző sor-sjáték hatodik osztályában is a sok ezer nyere-ményen kívül a 600.000, 400.000, legnagyobb nyereményt egy millió korona összegben és a többi sok nyereményt is hozzávéve, két millió koronánál többet fizetett ki véneikre. Ilyen eredmények egy osztályban és egyetlen egy sorsjáték-üzletben sem léteztek. Ennekfolyva tesz-gadójuk az alkalmat, hogy Török A. és Tarsa bankházat, kinc Budapest, Teréz-körút 46. sz. r. van a főüzlete, főkéji pedig Váci-körút 4., Muzum-körút 11, Erzsébet-körút 54. sz. a. mindenki-k ajánljuk. A hivatalos tev szerint az I. osztály húzása legközelebbi esütőről és pénteken, 1. é november hó 24. és 25-én lesz és a sorsjegyek árai a következők: 1/2=12, 1/3=6, 1/4=3, 1/5=150. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Tarsához Budapest.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

*** Az E. K. E. honismertető havi szemleje.** Most jelent meg a közgyűlés után az E. K. E. „Erdély” cz. folyóiratának a leg-újabb száma. Mindjárt az első cikkely Feilitzsch báró nagyszabású elnöki megnyitóját hozza, mely Erdélyszerte, kivált Sepsiszentgyörgyön, Nagyenyeden, Déván, sőt még a Királyhagón tul is visszhangot keltett, de különösen a Székelyföldön talált kiváló elismerésre. Herrmann Antal dr. egy köröszygyi gyalogkirándulást ír le hangulatosan, melyhez a révi vízesésről si-keült kép van mellékelve; ugyancsak ő foglal-kozik egy másik cikkelyben az erdélyi kincses-műveléssel és hiedelmekkel. A választmány XIV. évi jelentésén kívül Hankó Vilmos dr. az erdélyi ásványvizekőrt ért-kezik és Kovács Géza a meződi barlanghoz rendezett október-vegi kirándulásról számol be; utóbbi humorosan megítézik a 4 sikerült illusztráció élénkíti. Különben cikkirő arcképe látható a közgyű-lésről szóló rovatban, mely öt mint új föltárat mutatja be az „Erdély” olvasóközönségének. A különféle czime alatt az E. K. E. egész két havi éle-tük történetét vissza élénk és változatos hírek alakjában. Különösen kiemelendő a még folyamatban levő nagyszerű örmény kiállítás az E. K. E. muzeumban. A Merza Gyula gondos szerkesztésében megjelenő folyóirat az E. K. E. tagjai díjazatlanul kapják. Tagul jelent-kezhetni Kolozsvárt, Erdélyi Kárpát-Egyesület irodájában. (Mátyás-ház.)

*** Nóta Ujság** cím alatt egy nagyon éltrelvő vállalat indult meg Klökner Ede budapesti zenemű kiadóval. Csinos kiállítású füzetekben a legdivatosabb magyar dalok, vigdal és kuplék jelennek meg, egy-egy füzetben két-két dal szöveggel és hangjeggy köttával. Most egyzerre 12 füzet jelent meg, melyek tartal-mából legyen elég e néhányat felsorolui: „Régi nóta, híres nóta” — „Zokog zokog a hegedű” — „Görbe nap” énekzsámái — „A köser közbuzsár” kuplé stb. Egy füzet ára 20 fillér. Hasonló német kis kottákból évente száz-erek jelennek be külföldről s ez ökből is csak ödvözölnök kell Klökner Ede kifogástalan iro-dalmi szivonvalon álló magyaros vállalkozását.

*** A „Szinház és Élet” képes művés-zeti hetilap legújabb száma feltűnően érdekes tartalommal és gyönyörű képekkel tarkítva je-lent meg. Eho cikkében Rákossy Sándor, a Nemzeti Színház művésznőjének otthonát mutatja be. A pompás leírás gyönyörű felvétel egészíti ki. Ezt követi Gyulai Farkas dr. szellemes novellája, a szívesz életből. Sarah Bernhardt vendég szereplését egyrészt művészi szempontból**

Tapasztalataink a következők: A karácsonyi székely bazárokat legcélszerűbb decz. 15-től január 15-ig való kevésbé praktikus. A vásárló közönség ugyanis csak karácsony előtt vásárol, karácsony után kevésbé, mert részint kiköltökezett, részint kezd leszokni az újvíz ajándékvételről. A cikkek felerészben gyermekjátékok, felerészben praktikus, olcsó szükségleti tárgyak legyenek. Ezekből óriási a kereslet. Nagyon kapósak az egy-két koronás apró tárgyak, azok a melyek szükségletre és ajándékozásra alkalmasak. Ilyenekből nagyon sokat kell előállítani részint a karácsonyi bazárokat, részint állandó boltok számára.

Égőfően szükséges tehát több székelyföldi játékgár felállítás. Hazánk sok milliót költ gyermekjátéka s ennek kilenczede külföldről vándorol, mert nekünk a marosvásárhelyi, bártfai székely (Hontmeze), (nyves-chovanjanci és fegyverneki kisebb rangú játékgáraink kivül) egy nagyobb szabán gyárunk nincs. Szükséges továbbá, hogy részint a marosvásárhelyi kamara, részint a székely-társaságok gyűjtése révén, papok, tanítók, jegyző stb. segítségével, már jóelőre összeszedjék, faluról falura járva, a szegényemberekül a gyermekjátékok alkalmas szekeret, lábat, lovacskát, gyermekbutorféleket, hogy idejekorán piacra kerülhessenek. E végtől a kamara, a kormánybiztosság s a székely-társaságok állami vagy társadalmi segítség útján olyan pénzalapról gondoskodjanak, a melyekből az elküldendő cikkek árát előre ki-fizethessék. E nélkül lehetetlenség boldogulni. Az eddig gyakorlati módon inkább a jobb módú iparoson, kereskedőn segítünk.

Gondoskodnia kell továbbá a nevezett faktoroknak arról is, hogy az árak megazabása mindig egyenletes és olcsó legyen, továbbá, hogy csakis praktikus és speciális cikkek kerüljenek piacra, nehogy a nem székely iparosok joga panaszra fakadjanak.

Gondoskodni kell továbbá állami és vasúti kedvezménykről is. A szegedi bazarra küllött tárgyak pl. 50 százalékos vasúti engedményben részesültek, azonkívül némelyek áldozatkészsége ingyen helyiséget, fuvar, fölzerelést biztosított a bazár számára.

Különösen kapósak voltak a gyermekjátékok, tulipános ládak, gyermekbutorok, a kalotaszegi, székely és hétfalu-i csángónői munkák, a Filip Dezős agyagárai, a kamara gyűjtött kosarak, gyékény-, szatyorák, a háztartási cikkek, a taplóárak, a Rácz Andriáné egy koronás mézes kalácsai, a kulacsok, a fenyő-cukorkák, a cserge szőnyegek stb.

Társaságunk tehát ezáltal azt kéri a székely akció vezéréstől, hogy mielőbb gondoskodjanak a karácsonyi ajándékoknak alkalmas tárgyak s főképp a gyermekjátékoknak a fönt említett módon való gyűjtéséről, hogy azokat bazárban, vagy kereskedésekben elhelyezhessék s eladásukról gondoskodhassanak.

Biztonra vesszük, hogy ott a hol székely-társaságok vannak s a hol ilyen bazárokat már eddig is uttörői szolgáltak, mint Budapestben, Aradon, Debreczenben, Szegeden: nagy siker fogja a nemes munkát jutalmazni. De az iparpartól szövetségek és egyesek buzgalma révén érdemes volna a többi nagyobb városokban is kiserleltetni. Hiszen ma már a társadalom kezd a székelymentés magyar nemzeti fontosságát felogni s hovatovább jobban pártolja a székely furdókat és ásványvizeket is. Az idén pl. tízezer rendes vendég látogatta a székely furdókat s ennek majdnem fele a fővárosból s az Alföldről telt ki. A kitűnő és olcsó ásványvizek is szépen hódítanak. A szegedi székely ásványvizraktár is megnyílik tavaszra s a borszéki, a málnási Mária, a sepiudoki Matild, a biharfalvi Baross vizek már is szép fogyasztások örvendenek.

Föl tehát a nemes munkára! Mert a hazai ipar nem szót, nem írást, hanem tetteket óhajt! Ne eresszük be a küszöbünkön az idegen portékat! Így csinálhatjuk meg legbamarább az önálló vámtérletet.

K Ü L Ö N F É L É K.

Kinevezések. A m. kir. miniszterelnök a vezetés alatti miniszteriumban csikszeredai Gözzy Géza fogalmazó gyakornokot miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki. — A földmívelési miniszter az állami kezelésbe vett erdőterületek létesítésében Kákosi István erdőgazdálkodási hallgatót a csikszeredai m. kir. erdőhivatalhoz erdőgyakornokká nevezte ki.

Előléptetés. A belügyminiszter dr. Sándor Gyula tölgyesi szolgabírót ez évi december 1-től a X. fizetési osztály III. fokozatából a II. fokozatába léptette elő.

Tanári kinevezés. Az erdélyi róm. kath. püspök, illetve a róm. kath. státus igazgatóság a csiksomlyói gyakorló iskola tanítója Xántus Eleket az ottani tanítóképződéhez segéd-tanárná nevezte ki.

Áthelyezés. A kereskedelmi miniszter Köszeg László fiatal mérnököt a csikszeredai Államépítészeti hivataltól ideiglenesen Marosvásárhelyre helyezte át. Öszintén sajnáljuk társadalmunk és szimpatikus és tevékeny tagjának távozását.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Barabás Béla csikszeredai felső-népiszkolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a dicsőszentmártoni állami polgári iskolához helyezte át.

Papválasztás Csikrákoson. Murányi Kálmánnak a felsőkerület főesperesének a Szentpéterről nevezett egyházmegyére történt megválasztása folytán megüresedett csikrákos egyházmegyében a róm. kath. lelkészválasztás f. hó 17-én tartott meg a hívek érdeklődése mellett. Ez alkalommal első helyre igen nagy többséggel a hívek Boeskor Zeigmond csikdelnei születésű jelenleg földosi lelkész választották meg. Második helyet Kadár Mátyás csikrákos segédlelkész nyerte el, ki fiatal kora és rövid idejű lelkészi működése alatt a hívek szeretetét kitűnő érdemei. Harmadik helyre végül Ince Domokos csikcsicsói lelkész ar jutott. A választás zavartalanul folyt le, ami a választás helyes gondolkodása mellett az előző Murányi Kálmán főesperes-plébános tapintatos eljárásának tudható be. Negyedik helyre Császár Károly miklósvári lelkész jutott, kit hívei önként juttattak a helyre, jóllehet érdekében senki szavát fel nem emelte.

Uj esendörkerületi parancsnok. Király ő felsége altornjai Altörjay Imre ezredest a kolozsvári I. számú esendörkerület parancsnokát hason minőségben a III. számú esendörkerülethez és csikszeredai Enyeter Ferenc ezredest a IV. számú esendörkerület parancsnok helyettesét az előbbi helyébe ideiglenesen esendörparancsnokká nevezte ki.

Állatgőszeségügyi szakértők kirendelése. A földmívelési miniszter a csikszereda—szentsimoni vasúti marharakodó állomásokhoz szakértőként kirendelt Keresztes Antal m. kir. állatorvost, továbbá a Gyimes, Szépvíz, Szentmihály és Csikszereda marharakodó vasúti állomásokhoz kirendelt Csizsér József m. kir. állatorvost ezen megbízatásuk alul felmentette s a csikszeredai vasúti marharakodó állomáshoz Makraucz József törvényhatósági m. kir. állatorvost állandó szakértőül, akadályoztatása esetére pedig helyetteséül Keresztes Antal járási m. kir. állatorvost, a Gyimes, Szentsimon, Szépvíz, Szentmihály marharakodó állomásokhoz pedig h-lyettes szakértőül Makraucz József m. kir. állatorvost rendelte ki.

Mulatságok. A mint az előkészületek mutatják, Csikszereda társadalmi élete nemsokára kiemelkedik egyhangúságból s a téli esték unalmát nemes irányú szórakozásokkal űzheti el a közönség. A játékonyczeli hangversenyek, fillérestélyek egész sorozatát tervezik olyan körök, hogy a sikert már a kezdő menyezés biztossá teszi. Első helyen kell itt említenünk a Csikszeredai Ottár-egyesületet, mely a f. hó 20-án tartott gyűlésen elhatározta, hogy a saját pénztára javára a téli hónapokban egy fillérestély-sorozatot rendez, hol Csikszereda és Csiksomlyó művészi és szépirodalmi erői fognak élvezetes órákat szerezni. A rendezőség élén Riszner József, Schier Ferencné, Szász Lajosné, László Gézáné, Novoty Mariska, Császár Jolánka, Boeskor Erzsike és Szigethy Mariska állanak s így az eszme megvalósulása és jó eredménye kétségtelen. — Ugyancsak egy nagyobb szabású hangversenyt rendez a madfalvi emléktűző bizottság is, hogy az emlékoszlog költségeiből hiányzó összeget előteremtse. A hangversenyt a Vigadó megnyitására terveztek és működésre megnyerték a sonlyói intézetek ifjuságát is. — Végül a város agilis polgármestere áll az élen annak a bizottságnak, mely a Csikszeredában létesítendő Sétány javára fog rendezni egy koncertet. Ugy tudjuk, hogy már a szereplők egy részét sikerült megnyerni. Mindenesetre megérdemli a hazafis és közbiznosu cél, hogy a közönség a rendezőség fáradozásait megjelenésével jutalmazza. Különbön azt hisszük, hogy magok az estélyek is bő vonzó erővel fognak birni.

Meghívó. A csikszeredai önkéntes tüzoltó-egylet folyó év november 26-án (szombaton) a „Kossuth-szálló” nagytermében, a tüzoltóparancsnokság vednöksége mellett, saját pénztára javára zártkörű Kutalin-estélyt rendez. Belélti-díj: Személyjegy 2 kor., családjegy 4 kor. Felülfizetéseket a játékonycz célj érdekében köszönettel fogadj és hirdapilag nyugtáz a rendezőség. Kezdeté este pont 8 órakor — Jegyek előre válthatók Merza Bezsó és Pototzky Márton helybeli kereskedő urak üzletéből, este pedig a pénztárnál.

Törvényhatósági bizottsági tagválasztás. Lapunk múlt számában közölték a házasonlati választókerületben megjelölt választás eredménye szerint bizottsági tagul megválasztottak Mészáros József nagylászlói (uj), Bodó József megyei nevelési pénztári elnök (rég) és Csutak Albert (uj) Ezek után legtöbb szavazatot (87) kapott Karácsony József somlyói tanítóképző-éi igazgató. A választás ellen petícióval étek.

Önkéntes tüzoltó-testület. Csikvárdotf. és Csobotfalván megalkult az Önkéntes tüzoltó-testület 72 működő taggal A testület választmányának elnöke: Pálffy András jegyző, jegyzője Domokos Ignác. Választmányi tagok: Márkos Dénes, Ferencz Imre, Domokos Elek, Imre József, Péter Imre, Csizsér Pál, Miklós Dénes, Salamon Lajos. Az önkéntes tüzoltó-testület főparancsnoka: Xántus Elek képviselettel tüzoltóest. A csiksomlyói tanítóképzőben a III., IV-ed éves növendékek szintén önkéntes tüzoltók 66. és így a csikvárdotfalu és csobotfalvi önkéntes tüzoltó testület működő tagjának száma 138 A működési székely Csikvárdotfalu és Csobotfalva. Vidéki tüzesetnél a működő tagok 1/3. szerepel. A felszerelést felbelsőgükhöz mért-n a községek adják. Örvendetes lenne ha ezen példát az alsóki és felsőki községek követnék és minél több közsegben szerveznék az önkéntes tüzoltó-testületet, mert soha sem lehet tudni mikor lehet vagyunk a lángok martaléka és egy jól szervezett, felszereléssel ellátott tüzoltóság többet ér egy tüzesetnél működésre nézve, mint 3-4 község népe összesen, ha az nem ért a tűz lokalizálásának módjához.

Táncmulatság Csikkarcsfalván. A csikkarcsfalvi iparos ifjuság 1904. november 26-án (szombaton) a Mihály István vendéglő nagytermében az utjonnan megnyitandó olvasókör javára zártkörű táncestélyt rendez. A rendezőség élén állanak: Rancz János szepes-plébános, vednök, Hankó Antal elnök, Mihály István pénztárnok, Király József elnök Belsőpólj: Személyjegy 1 kor., Családjegy 2 kor. Felülfizetést köszönettel fogadj és hirdapilag nyugtáz a rendezőség. Kezdeté este 7/8 órakor. Lzlésés ételről és jó borról gondoskodva lesz.

A felekezeti tanítók mozgalma. A Párkányvidéki r. kath. tanítóegyesület Magyarország összes tanítóhoz felhívást bocsátott ki a napokban, melyben a nemsokára az országgyűlés elé kerülő népoktatási törvényjavaslattal egyidejűleg viszonyoknak törvényhozási uton való rendezése végett actioa szótja fel. Különbön szerelmesnek találja, hogy a törvényjavaslat különbséget tesz állami és felekezeti tanítók között, s míg azok törzfizetését 1000, 1400, 2000 koronában, addig emezeket csupán 800 koronában állapítja meg. Ezért a felhívás a következőkre kéri a tanítókat és a tanítóegyleteket:

„Szerkesszék meg az egyesületek jegyzői egyszerű (bélyegtelen) felirat alakjában kérelmeket, nevík aláírásán kívül írassák alá az egyesület elnökével s küldjék fel képviselőjüknek azonnal a felirat magva ez legyen:

1. Mondja ki a törvény, hogy a felekezeti és községi tanítók törzfizetésének minimuma, miként az állami tanítóké: 1000 korona legyen.

2. Minden tanító birjon egyenlő nyugdíjjal egyenlő szolgálati idő után. Főmaradhatna a tanítóknak azon joga, hogy megfelelő több befizetéssel egyes tanítók nagyobb nyugdíjösszeget biztosíthassanak maguknak, — mint az az eredeti első nyugdíjtörvényben is meg volt engedve.

3. Ha pedig ez nem volna keresztül vihető, akkor, ha már a tanító kántori javadalma miatt nem juthat a tanítói fizetés kiegészítéséhez, ugy méltányos és igazságos csak akkor lesz az eljárás, ha kántori jövedelme viszon betudódik a nyugdíjgöszöletéig.

4. A földjavadalomnál ne a kataszteri jövedelem szolgáljon zsmérmértékül, hanem a tényleges jövedelem.

5. A tanítók szolgálati ideje 35 évre redukáltassék.

Elhagyott székely gyermekek védelme. A kolozsvári gyermekmenhely igazgatósága Székelykeresztúron fiók telepet létesített. Tette ezt azon intencióból, hogy a székelyföldi és Altalában az erdélyi menhelyre szorult gyermekek magyar ajku vidéken kapjanak nevelést és ne legyenek nem magyarjku gyámszülők vezetésére bízva. Ennek az akciónak sikere abban is nyilvánulni fog, hogy az idegenajku szegye gyermekek a székely gyám-

szülők gondozása mellett meg fognak magyarosodni. Ez a fiók gyermekmenhely jelenleg 50 gyermeknek nyújt biztos otthont.

Honvéd harcászati gyakorlat. A helyben állomásozó honvéd zászlóalj folyó hó 29-én Iórányfal Csikszentkirály felől, a „Bajkó” hegy kelöti lejtőjén harcserű lövészetet tart. Szerenésatlenség kikerülése végett emberi és állati közlekedés azon időben és helyen kértendő.

Szabályrendelet megerősítés. A törvényhatósági bizottság a kör- és községi jegyzők által magánfélek részére teljesítendő és nem a hivatalos teendőket képező munkálatok díját szabályrendelettel állapítván meg, ezt a szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyási záradékkal ellátta.

Rozsdafoltok nikkelozett tárgyakról elválóhatók, ha azokat olajjal vonjuk be és néhány nap múlva ammóniákkal jól bedörzsöljük. Ha a rozda már mélyebbre hatott, akkor hig sósavval ecseteljük be egy pilanatra a rozsdafoltot, majd vízzel bőségesen leölthetjük és tipóli földdel kifenyesztjük.

Török A. és Tarsa Budapestben. Ha a magyar királyi szabadalmazott osztály-sorsjáték förlémasítói között szettektünk, önkénytelenül a Törökbank ötlük szemünkbe. Ez a cég allandóan azt hirdeti, hogy hazánk legnagyobb sorsjáték üzlete. Ennekögyva tudakoztunk és teljesen igazolták illetékes helyen, hogy a bankház valóban a legnagyobb sorsjáték-üzlet és a legtöbb sorsjegyet hozza forgalomba ami nem is csudálni való, mert e cég a játszó közönség bizalmát a legnagyobb mértékben bírja. Azonkívül a bankház veüi felülmúlhatatlan szerenésével játszanak. Csak az előző sorsjáték hatodik osztályában is a sok ezer nyere-ményen kívül a 600.000, 400.000. legnagyobb nyereményt egy millió korona összegben és a többi sok nyereményt is hozzáveve, két millió koronánál többet fizetett ki veivőinek. Ilyen eredmények egy osztályban és egyetlen egy sorsjáték-üzletben sem léteztek. Ennekögyva megzagadjak az alkalmat, hogy Török A. és Tarsa bankházat, kinek Budapestben, Teréz-körtút 46. sz. r. van a főüzlete, főképp pedig Váci-körtút 41. Muzsum-körtút 11, Erzsébet-körtút 54. sz. a. mindenki-k ajánlj. A hivatalos terv szerint az I. osztály huzása legközelebbi esütőtűkön és pénteken, l. é. november hó 24. és 25-én lesz és a sorsjegyek árai a következők: 1/1=12, 1/2=6, 1/3=3, 1/4=150. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Tarsához Budapestben.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

*** Az E. K. E. honismertető havi szemleje.** Most jelent meg a közgyűlés után az E. K. E. „Erdély” cz. folyóiratának a legújabb száma. Mindjárt az első cikkelyk Feilitzsch báró nagyszabásu elnöki megnyitóját hozza, mely Erdélyszerte, kivált Sepsiszentgyörgyön, Nagyenyeden, Déván, sőt meg a Királyhagón túl is visszhangot keltett, de különösen a Székelyföldön talált kiváló elismerésre. Herrmann Antal dr. egy körösztgyői gyalogkirándulást ír le hangulatosan, melyhez a révi vizeséről sikerült kép van mellékelve; ugyancsak ő foglal-kozik egy másik cikkelyben az erdélyi kincses mordákkal és hiedelmekkel. A választmány XIV. évi jelentésén kívül Hankó Vilmos dr. az erdélyi ásványvizeköl értékezik és Kovács Géza a mezősi barlanghoz rendezett október-végi kirándulásról számol be; utóbbi humorosan megírt cikkét 4 sikerült illusztráció élenkíti. Különbön cikkíró arczképe látható a közgyűlésről szóló rovatban, mely öt mint öt főtűkárt mutatja be az „Erdély” olvasóközönségének. A kiutófélek czime alatt az E. K. E. egész két havi élete tükröződik vissza élénk és változatos hírek alakjában. Különbön kiemelendő a még folyamatban levő nagyszerű örmény kiállítás az E. K. E. muzeumában. A Merza Gyula gondos szerkesztésében megjelenő folyóirat az E. K. E. tagjai általánul kapják. Tagul jelentkezhetni Kolozsvárt, Erdélyi Kárpát-Egyesület irodájában. (Mátyás-báz.)

*** „Nóta Ujság”** cím alatt egy nagyon éltretválo vállalat indult meg Klóknér Ede budapesti zenemű kiadóval. Csinos kiállítású füzetekében a legdivatosabb magyar dalok, vigdal és kuplék jelennek meg, egy-egy füzetben két-két dal szöveggel és hangjegy köttával. Most egyszerre 12 füzet jelent meg, melyek tartalmából legyen elég e néhányat felsorolni: „Régi nóta, híres nóta” — „Zokog zokog a hegedű” — „Görbe nap” énekszámai — „A köser közbuszár” kuplé stb. Egy füzet ára 20 fillér. Hasonló német kis köttákból évente száz-ezrek jönnek be külföldről s ez ökből is csak üdvözölökül kell Klóknér Ede kifogástalan irodalmi szivonvalon álló magyaros vállalkozását.

*** „Szinház és Élet”** képes művészi betlap legújabb száma feltűnően érdekes tartalommal és gyönyörű képekkel tarkítva jelent meg. Első cikkében Rakósy Szidi, a Nemzeti Színház művésznőjének otthontól mutatja be. A pompás leírás gyönyörű felvétel egészíti ki. Ezt követi Gyulni Farkas dr. Bernhalm novellája, a színész életből. Sarah Bernhardt vendég szereplését egyrészt művészi szempontból

birálja, másrészt anyagi oldaláról mond el érdekes részleteket. Élénk rovataiban a fővárosi és vidéki színházi életnek adja szákszert és megbízható képet. Közli a János vitéz egy bájos zeneszámát. A tündérkajt, Sarah Bernhardt egy eddig sehol meg nem jelent képét, a Lőcsei fehérszönyv V-ik képét, Záray Gizella, Kacsók Pongrácz dr. és Farkas Béla arcképét. A tartalom dus lap megérdemli a magyar közönség pártolását. Előfizetés ára negyedévre 3 korona. Egyes szám 24 fillér. Kiadóhivatal Budapest Baross utca 59.

Virágtakadás címmel a napokban új szépirodalmi lap indult meg a fővárosban, melyet Endrődi Béla szerkeszt, a fiatal magyar írók színe-jáva támogatásával. A lap célja az, hogy a nagyközönséggel megismertesse a jövő Magyarországot még fejlődésben levő íróit. A "Virágtakadás" első száma 16 oldal terjedelemben, Műhelyek Károly művészeti czimképeivel, gyönyörű kiállításban jelent meg. A "Virágtakadás" előfizetési ára egész évre 8 korona. Fél évre 4 kor. Havonként kétszer jelenik meg. Kiadóhivatal Budapest, IV., Váci utca 60.

C S A R N O K.

A jövendőlés.

Írta: GABOR JÁNOS.

Gyönyörű szép augusztusi nap volt. A nap tiszta égből nézett le a földre. A levegő kárikulki zummogásán keresztül az aratók vigéneke hallatszott. Seres Mózsnak aratnak; voltak vagy harminczan is. No a tén volt vig-ság, a tréfának, viczelődésnek se szere, se száma. Így szokott ez lenni. Csak Kispál Ferkónak, a Seres Mózses urambátyám vejének — így hívták a Seres Juliska férjét — nem látszott, hogy túl nagy kedve lenne. Mintha semmisen is érdekelné, csak egykedvűleg kö-tözgette be a kévéket az aratók után. Annál nagyobb kedve volt Kócsa Perzsinek, mert hát ő is ott volt. S miért is ne tette volna? Már elfeledte, a mi volt, már más szeretőt is kapott, elég csinos az is, s bizony odamegy, ahol nap-számot adnak.

— Ejnye, de jó kedved van te Perzsi. — szólítja meg az aratók közül az egyik — tán azért, mert a Ferkó közelében lehetsz? —

— Azért hát — feleli Perzsi hamiskásan — ugy-e Ferkó, hogy azért még sem gyűlöljük mi egymást? —

E hamiskodásnak hangos nevetés volt a jutalma. Még Ferkó is elmosolyogta magát.

Perzsi ez a minden oldalról jövő tetsz-nyilvánítás még jobban elkapatta. Csak azt várta, hogy Ferkó valahogyan a közlése ke-rüljön s amikor ott hirtelen, mint a macska az egé-re, a nyakába ugrott. Hogy erre mekkora volt a habota, az leirhatatlan s épen azért én nem is írom le. Tudja Isten, de még Ferkónak is tetszett a tréla.

— No csak megállj, Ferkó — ingerkedtek az aratók — megmondjuk mi ezt Juliskának, no csak megállj.

Juliska odabaza az édes anyjának segéd-kezelt. És úgy is lón, amint megmondották.

Alig érkeztek haza, a menyecskét az egyik mindjárt azzal támadta ki, hogy „no hiszen te is elmehetsz az uradtól. Csak láttad volna, hogy milyen dolgot mivelének Kócsa Perzsaival. Hogy játszadoztak, hogy szerették.”

S még meg is csókolták egymást — tó-dita hozzá egy másik — Ugy-e Perzsi, hogy ugy volt? —

Ugy hát — nekünk egy tetszett — veti oda ez nagy betykén. Újbl volt mit kacagni, nevetni. Kispál Ferkóné azonban nem értette el a tréfát. Leike férjhez menetele óta amugy is mindig oly nyomott volt, mintha a gazdag-ágával elcsábított férj valódi kedvesének átka az ő lelkére nehezedett volna egész ólom-súlyával.

Megremegett már, mikor Kócsa Perzsi is az aratók között itt látta. És most, mikor ilyesmiket kelle hallania, a lelkében állandóan szunyadó szikra, a féltékenység szikrája felé-vedt. Lángra lobbant, mely láng aztán fejből kipereszt minden gondolkodást, hogy a szív egyedül zsanokilag uralkodhassék. És csakugyan úgy is uralkodott. Hiszen az ész meglátta volna a tréfát, amely csak évelődésre születte, de az nem láthatott semmit, hanem a szív despo-lizmusa alatt ő is rábágyta, hogy „ez igaz, ez ugy van, ez a valóság”.

(Folyt. köv.)

Szám. 12778. 904. Újkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A csikszeredai kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kajtár Ábrahámné szül: Söket Juliánna csiklántfalvi l. végrehaj-tatónak Veress Dénes csikvacsárcsi végrehaj-tást szenvedő elleni 164 kor. vételárkülönb-öt iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék területén levő, Csikvacsárcsi köz-ég határában fekvő a csikvacsárcsi 65. sz. tjkvben A 11 rend. 3889. hrsz. a. szántóra 17 kor. kiküáltási árban és pedig az 1881. évi LX. t. cz. 156. § a értelmében nem csak vég-rehajtást szenvedett, hanem a Veress Imre és Veress Vilma társulajdonosok nevéen álló járandóságokra is, a csikvacsárcsi 1543. sz. tjkv-ben A 11 rend. 1446. hrsz. a. szántóra 71 kor. 2. rendsz. 2210. hrsz. a. szántóra 29 kor. 3. rendsz. 2937. hrsz. a. szántóra 6 korona, 4. rendsz. 3760. hrsz. a. szántóra 49 korona, 5. rendsz. 4400. hrsz. a. szántóra 14 korona, 6. rendsz. 4464. hrsz. a. szántóra 4 korona, 7. rendsz. 4878. 4879. hrsz. a. kaszálóra 38 korona kiküáltási árban és pedig nem csak vég-rehajtást szenvedett, hanem a B. 1. sorsz. a. Veress Imre nevéen álló járandóságokra is, a csikvacsárcsi 1842. sz. tjkvben A 11. rendsz. 181. l. hrsz. a. kertre 15 korona, 2. rendsz. 545. hrsz. a. kertre 27 korona, 3. rendsz. 2089. 2. hrsz. a. szántóra 10 korona, 4. rendsz. 3942, 3943, 3944. hrsz. a. szántóra 11 korona, 5. rendsz. 4296. hrsz. a. szántóra 10 korona, 6. rendsz. 4371/2. hrsz. a. szántóra 9 korona, 7. rendsz. 4980. hrsz. a. kaszálóra 6 korona. kiküáltási árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a B. 5. sorsz. alatti Veress

Dénes B. 6. sorsz. alatti Veress Imre társu-lajdonosok nevéen álló járandóságokra is, a csik-vacsárcsi 1837. sz. tjkvben A 11. rend. 120/2, 121, 122, 223 hrsz. a. kertre és bel-öségre 320 kor. kiküáltási árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a B. 58. rsz. alatti Veress Dénes és B. 6. sorsz. alatti Veress Imre társulajdonosok nevéen álló járandóságokra is, a csikvacsárcsi 1838. sz. tjkvben A 11 r 2365/2, 2366/1 hrsz. a. szántóra 164 korona kiküáltási árban és pedig nem csak végrehaj-tást szenvedett, hanem a B. 1. sorsz. alatti Veress Imre a B. 6. sorsz. alatti Veress Dé-nes és B. 6. sorsz. alatti Veress Imre társu-lajdonosok nevéen álló járandóságokra is, a csikvacsárcsi 1841. sz. tjkvben A 11 rendsz. 4891/3, 5204/1. hrsz. kaszálóra 8 kor. kikiáltási árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a B. 5. sorsz. alatti Veress Dénes a B. 6. sorsz. alatti Fodor Gáspárné szül: András Rozália, a B. 7. sorsz. alatti Veress Imre társulajdonosokra is, a csikvacsárcsi 1839. sz. tjkvben A 11 3 rendsz. 2119. hrsz. a. szántóra 17 kor. kiküáltási árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a B. 3 sorsz. alatti Veress Vilma és a B. 5 sorsz. alatti Veress Dénes társulajdonosok ne véen álló járandóságokra is és így az ingatlanok egészére elrendeltek és hogy a fentebb meg-jelölt ingatlanok az 1904. évi december 29. napján délelőtt 9 orakor Csikvacsárcsi köz-ség határában megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kiküáltási áron alél is eladatu- fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-lanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. § ában jelzett ártól yom-mal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri ren-delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapir-ban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénz-ek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

Kelt Csikszeredán, 1904. évi október hó 14 ik napján.

A csikszeredai kir. törvényszék, mint te-lekkönyvi hatóság.

Geoczó Béla sk., kir. tszékí bíró.

~~~~~

Legujabb divatu szines

Képes Levelező Lapok

nagyválasztékban kapható

Szvboda József könyvkereskedésében.

Műmalom eladás.

Az alólirt brassói bank és raktárház részvénytársaság a brassói 9433. sz. tjkv-ben A 11 6253-2. 6256-2. 6257, 6261, 6301. és 6300-2. hrsz. alatt foglalt volt Binder-féle lisztelő malmot árverés útján a legtöbbbet ígérőnek el fogja adni

A 142703 korona 46 fillér bíróilag megbecsült fekvőnek leírása s becslése eredetiben a helybeli kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi 3793. szám alatt, vagy kivonatban ügy-véd Adám Károly ur irodájában a hivatalos árak alatt az eladási feltételek pedig az említett ügyvédi irodában betekint-hetők.

Ezen irodában a szóbeli árverés folyó évi december hó 6-án d. e. 9 óra- kor 40200 korona kiküáltási ár mellett meg fog tartatni, mely árverésnél az ár-verezeni szándékozónak 4020 kor. bánat-pénzt kell készpénzben letenniük.

Az árverés berekesztése után a leg- többbet ígérővel az írásbeli adás-vevési szerződés akkor fog megkötetni, mihelyt a vételár teljesen be lesz fizetve.

A brassói bank s raktárház részvénytársaság.

~~~~~

~~~~~

Mindezenmí (szinarany, platina-ezüst, rézfon-csor, zománcz) fog-tömés, foghuzás, fogtakarítás és műfogak készítése VERESS SÁNDOR Dr. fogorvosi s fogtechnikai műtermében CSIKSZEREDÁN. LAZÁR DOMOKOS-FELE HÁZ (szemben a „Kossuth” szállóval) EMELETÉN. RENDELÉS D. U. 12-5-IG.

MEGÉRKEZTEK AZ 1905-İK ÉVRE SZÓLÓ MÉHNER-FÉLE NAGY ÉS KIS KÉPES NAPTÁROK.

Kapható SZVOBODA JÓZSEF könyv- és papirkereskedésében, CSIKSZEREDÁN.

Table with 4 columns listing various calendars and their prices. Includes: Képes családi naptár (1 kor. 20 fl.), Regelő bácsi (80), Magyar Hősök naptára (80), A Magyar Nemzet n. képes napt. (80), Hit, remény, szeretet, k. naptára (80), Honvéd naptár (60), Képes Kossuth-naptár (60), Petőfi naptár (60), A szent család képes naptára (60), Vig czimbora (60), Székely-egyleti képes naptár (60), Igazmondó (60 fl.), Nagy képes Keresztény naptár (60), Bátyám uram Nevecsünk napt. (60), Ezernyolczszaznegyvennyolcz (60), Nagy Kossuth-naptár (60), Kis képes naptár (40), Keresztény képes naptár (40), Kis Kossuth-naptár (40), Budapesti kis képes naptár (40), Magyar mesemondó naptár (40), Kis képes szüz Mária naptár (40), Magyar gazda naptár (40 fl.), A népszabadság képes naptára (40), Képes függetlenségi naptár (40), Igazs. Mátyás király k. naptár (40), Képes földmivelési naptár (40), Kis képes meselő naptár (40), Tündérek naptára (40), Ós magyarok képes naptára (40), Kis képes házi naptár (40), Képes Szentháromság naptár (40), Irodai fali naptár (40).

Van szerencsém tudatni a mélyen tisztelt olvasó közönséggel, a szépirodalom barátjaival és kedvelőivel, hogy vásárlóim és a könyvkedvő közönség igényeinek minél teljesebb és jutányosabb módon való kielégítése céljából üzletem összeköttetésben áll a magyar könyvkiadók két legjele-sebbjével: a Franklin-Társulattal és Lampel Róberttel; s mint ezeknek Csikmegyében kizárólag jogosított egyedüli bizomá-nyosa abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy e czégekél megjelenő összes szépirodalmi, tudományos, közhasznu művek, gyerek-és képeskönyvek, ifjusági iratok, valamint a Magyar könyvtár és Olcsó könyvtár összes megjelent és megjelenő számai eredeti árban üzletemben kaphatók.

Ugyazintén megrendelhetők üzletemben az újabb regényirodalom legkiválóbb és legsikerültebb alkotásait magában foglaló MAGYAR REGÉNYIROK képes kiadásban, mely a magyar elkeszülő irodalom mestere Mikszáth Kálmán eszméje.

Ajánlom végül karácsonyi ajándéku a képes- és gyermek-könyveket, ifjusági iratokat, melyekkel raktárom dusan fel van szerelve. — Becses pártfogásért esedezik

Szvboda József.

VILÁGHIRŰ!

a „Rekord“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő-levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:
 Olaj, aquarell és pastellfestésben fénykép után 48-63. czm. nagyságban ára **20 korona**
 Legfinomabb kivitelű Blom. Platin és krétarajz ára **5 korona.**

Részletes árjegyzék bérmentve.
 Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinél teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelési szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküld.

„REKORD“ festészeti műintézet Bpest, VII., Mottenbiller-utca 48.

Arverési hirdetmény.

Csikpállava közbirtokosság tulajdonát képező „Pries havas vadás oldala“ legelőn lebélyegzett 784 m² haszonfenyőfa 1578 korona kiküldési árban Csikpállava község házában 1904. november hó 26-án d. e. 8 órakor megtartandó zárt irásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek először adatik Kiküldési ár 10% ka bánt pénz közpénzben leteendő.

A bannenyiség becsáron alól is először adatik. Utóajánlatok nem fogadtnak el. Csikpállava, 1904. nov. 14.

Pálffy András, Csiszér Márton,
 bír. író. 2-2. bút. elnök.

TORMÁS VIRSLI,

I. r. sonka, császár hus, füstölt hatgerincz, szalonna mindenféle hentes áru a legelő és bő mellett kapható

Kuschmann Ferencz,
 hentes áru kivitele

Brasso.

Egész telek lovasok bár milyen mennyiségben lehet vadakat, m. orot, nyulat, császár madarat, foglyot, m. dvet stb.

PÉNZ

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra

Személyhitelt papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és discreten.

Bank- és magánadóságek convertálása.

MELLER LAJOS s TÁRSAI bankbizomány BUDAPEST, VI., Dávid-utca 15.
 (Törvényszékelt - bejegyzett szék.) 12-12 (Válasz bélyeg.)

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGNER-fele

Reparator

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Kapható a gyógyszerárakban. Főraktár: **Uvakedjünk utánzatoktól.**

Kriegner György „Korona“ gyógyszerháza
 Budapest. VIII., Kálvin-ter

A Szélléki-utczában

EGY EMELETES KÖNHÁZ

meléképületekkel együtt eladó.

Ertekezhetni lehet **Kerekes József** ácsmesternél.

SZVOBODA JÓZSEF

KÖNYVNYOMDÁJA, A „CSIKI LAPOK“ CSIKSZEREDÁN. KIADÓHIVATALA.

Elvállalok szakmához munkákat st. m. névjegyek, özég- és eljegyzési kártyák, meghívók és táncrendek, körlevelek, számlák, vizsgalapok, gyászjelentések, zárszámadások, hirdlapok, + + + + folyóiratok és füzetek + + + + pontos készítés.

Továbbá rendelés dusan felszerelt **NYOMTATVÁNY RAKTÁROMAT** közjegyzők részére linon papíron nyomtatva. Posta- és kézbesítő könyvek bekötve. + + + kapható még jól berendezett

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDESEMENBEN

közönséges író-, csomagoló-, rajzpapír fehér és itató, kék mázólo és mindenféle szines + + + + selyempapírok. + + + + Egyzintén kapható mindenféle irodai eszközök stb. Nagy választék levélpapírokból, névjegy kártyákból, díszes emlékkönyvekből és albumokból.

Mindenféle nyomdai munkák akadály nélkül gyorsan és pontosan készülnek.

TAKÓ KÁROLY FÉRFISZABÓ ÜZLETE. CSIKSZEREDA.

Ajánlja magát elegáns és legújabb divat szerint szabott **ferfruha** készítésére. Kezességét vállal kifogástalan kiviteléért.

Legnagyobb raktár ●● valódi ●● angol szövetekben.

= = =

Pontos kiszolgálás! ++ Jutányos árak!

ŐSZI TRÁGYÁZÁSHOZ

A THOMASSALAKLISZT

Cellag védjeggyel

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágyája. — Kívánatra szakmunkákkal és ajánlattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 3. SZÁM.
 a Thomaspohosphat fabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
 Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

PÉNZ

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és discreten.

Bank- és magánadóságek convertálása.

LANG SAMU (Válaszbélyeg.)
 bankbizomány, BUDAPEST, VI., István-ter 16. szám.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem közpénzben lesz folyósítva.
 Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Csikszeredán kaphatók: Albert Balázs és Fia urak kereskedésében.

Nyomatott Csikszeredában, Szvoboda József könyvnyomdájában. 1904.